

पोखरा दर्पण

असोज २०७८

पेखरा महानगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति

भौगोल

आक्षांश $28^{\circ}08'10''$
देखि $28^{\circ}20'30''$ उत्तरी

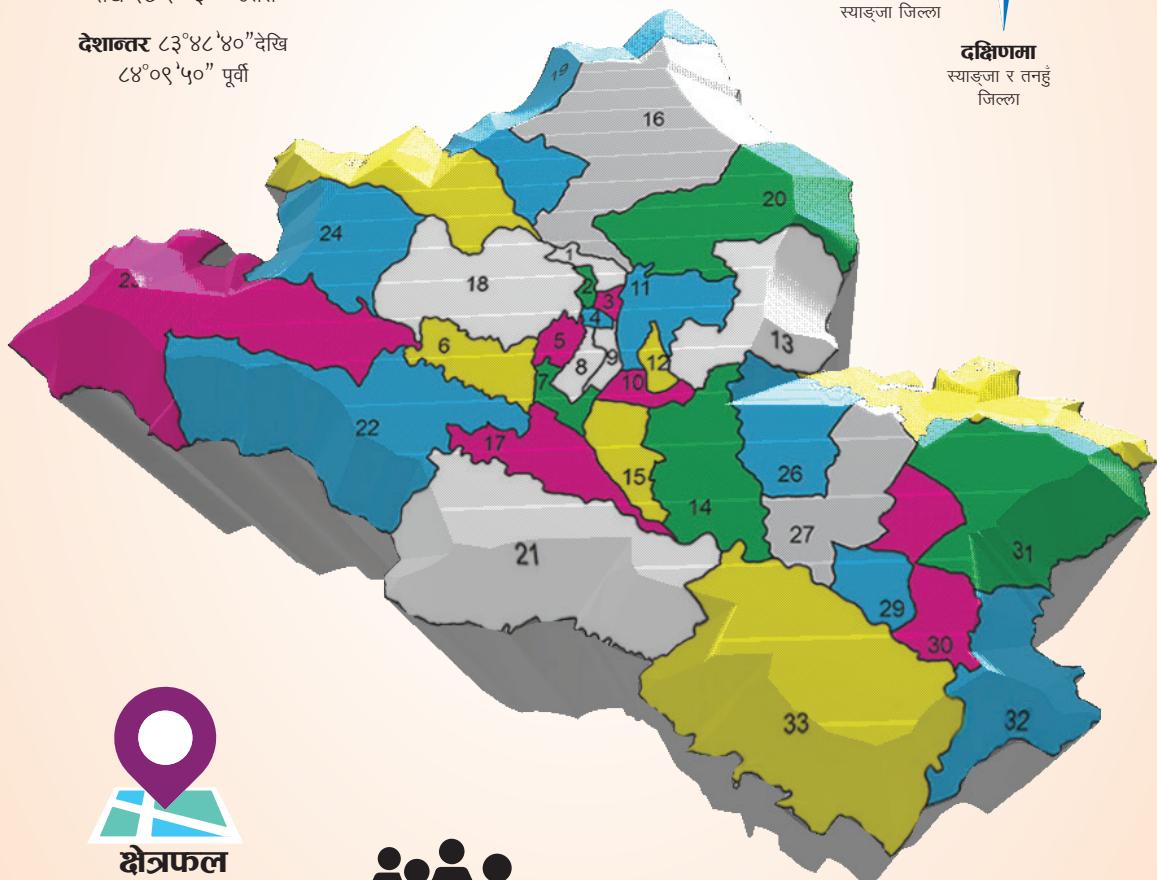
देशान्तर $83^{\circ}48'40''$ देखि
 $84^{\circ}09'40''$ पूर्वी

उत्तरमा
माछापुच्छे र मादी
गाउँपालिका

पश्चिममा
अन्पूर्ण
गाउँपालिका,
स्याङ्जा जिल्ला

पूर्वमा
मादी र स्या
गाउँपालिका

दक्षिणमा
स्याङ्जा र तनहुँ
जिल्ला

क्षेत्रफल
४६४.२४

वर्ग किलोमिटर

४,९४,९४१

(२०७८ को जनगणना अनुसार)

कुल जनसंख्या

विभाजन

३३ वडा

वर्ष १५, अंक २९ | २०७८ असोज

सम्पादकीय बोर्ड

संरक्षक

मानवहाउर जिसी, प्रमुख
मञ्जुदेवी गरुड, उपप्रमुख
महेश बराल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सम्पादकीय बोर्ड संयोजक

लक्षण तिमिल्सा

देशभक्त केसी
सदस्य नगरसभा प्रतिनिधि सदस्य

हरिमाया परियार
नगरसभा प्रतिनिधि सदस्य

खीमा गरुड
पत्रकार

प्रकाश ढकाल
नागरिक समाज प्रतिनिधि

भरत कोइराला
प्राङ्गिक क्षेत्र प्रतिनिधि

माधव बराल
सदस्य सचिव तथा सम्पादन मण्डल
संयोजक

सम्पादन मण्डल सदस्य
नवराज सापकोटाएकराज गिरीसोमनाथ
लम्सालमन क्षेत्री

फोटोग्राफी
भेषराज सुवेदी (जीवन)

लेआउट
चन्द्र प्रजापति

08

अन्तर्वार्ता

“महानगरलाई समृद्ध बनाउने गरी काम गरिरहेका छौं”

२७ स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण

चिनको नानिड नगरले पोखरा
महानगरपालिकालाई स्वास्थ्य
सामग्री सहयोग गरेको छ।

३६ छोराछोरी अनलाइन कक्षामा आमाहरू कापी कलम च्यापेर स्कुलमा

महिलाहरूका लागि उपप्रमुखसँग
महिला अन्तर्गत शैक्षिक
सहजता कार्यक्रम सञ्चालन
गरेपछि आमाहरूसे आफ्नो
बढने धोको पुरा गर्नुभएको छ।

३४ महानगरले बनायो मार्गचित्र

पर्यटकीय हिसाबले निकै महत्व
राख्ने पोखरालाई दिगो र द्रुत
विकासका लागि दूरदृष्टिका
साथ तयार गरिएको योजनामा
समाजवादको आधारशीला
निर्माणको प्रयास गरिएको छ।

३० स्वास्थ्यमा छलाउ मार्द पोखरा महानगर

पोखरा महानगरले
पूर्वाधार निर्माण र
विकासका कामहरूलाई
तिव्रता दिनुका साथै स्वास्थ्य
क्षेत्रमा पनि ठूलो लगानी
गरेको छ।

पोखरा महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

न्यूरोड, पोखरा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

सार्वजनिक हितमा जारी सूचना

- महानगर क्षेत्रभित्र हर्नको प्रयोग नगरौं | ध्वनी प्रदुषणको न्यूनीकरणमा सबै सचेत बनौं |
- आपनो घर भान्थाको फोहोर सड्ने र नसड्ने (प्रांगारिक, अप्रांगारिक) गरि विभाजन गरौं | सड्ने फोहोरलाई मल बनाउँ | नसड्ने फोहोरलाई वर्गीकरण गरी महानगरपालिकाको फोहोर बोक्ने गाडीमा पठाउँ |
- जथाभावी सडक पेटीमा फोहर नफालौं, सम्भावित जरिवानाबाट बचौं |
- सडेगलेका बस्तु बिक्री वितरण र प्रयोग नगरौं |
- पशु चौपायाहरूलाई खुला र छाडा नछाडौं |
- सडकपेटी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण लगायत कुनैपनि सामग्री नराख्नौं |
- छतको पानीलाई सार्वजनिक बाटोमा नखसालौं | स्वयं घर धनीले उचित व्यवस्थापन गरौं |
- १६ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई श्रममा नलगाउँ |
- पोलिथिन भोला (४० माइक्रोनभन्दा कम) र गिलास प्रयोग नगरौं |
- भूकम्प प्रतिरोधात्मक संरचना र आवास निर्माण गरौं |
- खुल्ला राखिएका, फोहोरपानी प्रयोग गरिएका, भिंगा भन्केका माछा मासु खरिद बिक्री नगरौं/नगराउँ |
- घर तथा भवन निर्माण पूर्व आपनो जग्गाको भू-नोटमा विचार पुऱ्याउँ | विज्ञ प्राविधिकहरूको राय सल्लाह लिएर मात्र कार्य गरौं |
- समयमै कर तिरौं | सभ्य नागरिकको परिचय दिओं |
- जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइसराइ लगायतका घटनादर्ताहरू समयमै गरौं |

पोखरा महानगरपालिका कार्यालय

पोखरा, फोन- ०६१-५२९९०५

कुकुर दर्ता तथा पालन अनुमति पत्र वितरण

पोखरा महानगरपालिकाले नेपालमै पहिलो पटक कुकुर दर्ता तथा पालन अनुमति पत्र वितरण गरेको छ । महानगरपालिका बडा नम्बर द ले कुकुर दर्ता र पालन अनुमति पत्र वितरणको शुभारम्भ गरेको हो ।

पोखरा महानगरपालिका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुङ र महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश वरालले एक कार्यक्रमका बीच उक्त कार्यको शुभारम्भ गर्नुभयो । बडामा कुकुर दर्ता भएका कुकुरलाई सार्वजनिक ठाउँमा छाडन पाइने छैन भने दिसापिसाब गराए जरिवाना लगाइने बडा अध्यक्ष रुदनाथ वरालले बताउनुभयो । पोखरा महानगरपालिकाले कुकुरलाई पाल्ने तर सडकमा छाडा छोड्ने व्यक्तिलाई ५ देखि १५ हजारसम्म जरिवाना तिराउने भएको छ ।

‘बडाले दर्ता प्रमाणपत्रसंगै कुकुरलाई टचाग लगाउँछ । टचाग लगाएका कुकुर कस्को हो भन्ने जानकारी हुने र त्यस आधारमा मालिकलाई कारबाही हुन्छ ।’ बडाध्यक्ष वरालले भन्नुभयो । महानगरको बडा र पशु सेवा शाखाको आयोजनामा पहिलो पटक नेपालमै यस्तो कार्यक्रमको

सुरुवात भएको दावी बडा अध्यक्ष वरालले गर्नुभयो । ‘यो कार्यक्रमलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गाउँ । कुकुरको दिसापिसाबले मानव स्वास्थ्यमा प्रभाव पार्छ ।’ उहाँले भन्नुभयो ।

कार्यक्रमको शुभारम्भ गरै उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुङले सुन्दा र हेदा यो कार्यक्रम सामान्य लागेपनि महत्वपूर्ण रहेको बताउनुभयो । यो मानवको स्वास्थ्य र सुरक्षासँग सम्बन्धित रहेको छ, उहाँले भन्नुभयो, ‘सम्य नागरिक भएको सहरको परिचय यसले दिने छ । सबै मिलेर यसलाई सफल बनाउनुपर्छ ।’ उहाँले कुकुरलाई खुल्ला स्थानमा दिसापिसाब गराउन नपाइने बताउनुभयो । कुकुरलाई परिवारकै सदस्यका रूपमा पाल्ने भएकाले व्यवस्थित रूपमा पालन आग्रह गर्नुभयो । उहाँले कुकुरलाई नियमित रूपमा रेविज विरुद्धको खोप लगाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । रेविज कुकुरवाट सर्ने भएकाले यसलाई नियमित रेविज विरुद्धको खोप लगाउने र व्यवस्थित रूपमा पालन गर्नुपर्छ ।’

महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश वरालले यो कार्यक्रम राम्रो रहेको बताउदै यसले सडक फोहोर अन्त्य

गर्ने र बातावरण सफा हुने बताउनुभयो । दर्ता गरेर कुकुरलाई व्यवस्थित रूपमा पाल्दा विवरण अद्यावधिक गर्दा पशु सेवा शाखाले ताकेता गर्ने र रेविज विरुद्धको खोप लगाउन सहज हुने बताउनुभयो । उहाँले यो कार्यक्रम हेदा सामान्य भएपनि सकरात्मक रहेको बताउनुभयो ।

पशुपन्थी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला प्रमुख केदाराराज पाण्डेले रेविजका कारण नेपालमा हरेक वर्ष २ सय जनाको मृत्यु हुने गरेको बताउदै यसको लक्षण देखिएपछि बचाउन नसकिने बताउनुभयो । रेविज विरुद्धको खोप निशुल्क रहेको बताउदै फ्याउरो र स्यालबाट कुकुरमा रेविज सर्ने बताउदै छाडा कुकुरको कारण घरपालुवा कुकुरमा सर्ने भएकाले रेविज विरुद्धको खोप वर्षमा एक पटक लगाउन आग्रह गर्नुभयो । कार्यक्रममा कुकुरलाई निशुल्क रेविज विरुद्धको खोप लगाउने अभियानको समेत शुभारम्भ गरिएको छ । पोखरा महानगरभित्र रहेका छाडा कुकुरलाई रेविज विरुद्धको खोप लगाइने महानगरपशु सेवा शाखा प्रमुख नवराज अधिकारीले जानकारी दिनुभयो । ■

“महानगर गरी काम गा

महानगरपालिकामा उपमेयर भएर आएपछिका ४ वर्ष कसरी बित्यो ?

गएको ४ वर्ष कसरी बित्योभन्नु पर्दा सुरुको वर्ष संघीय शासन व्यवस्था नयाँ भएको कारण ऐन कानुनहरू पनि नबनेको अवस्था थियो । अर्को कुरा हामी निवार्चित भएपछि महानगरको कार्यालयदेखि बडाको कार्यालय हामी आफैले व्यवस्थापन गर्नुपर्यो । सधै र प्रदेशको निवार्चन पहिला भएको भएहामीलाई ऐन कानुन बनाउन धेरै सहज हुनेथियो । यी कुराहरूले गर्दा अलिकति अलमल र हात बाँधेर बसेको जस्तै अवस्था भयो । दोस्रो वर्ष सुरु हुँदा सधै र प्रदेशको पनि निवार्चन भइसकेको थियो । हामीले

हाम्रो कार्यालयहरू पनि व्यवस्थापन गर्ने र निर्माणको काम थाल्नी गर्याँ । पोखरालाई हामीले समुन्नत पर्यटकीय सिटी बनाउने अभियानका साथ अधि बढिराखेका थियौं । दोस्रो वर्षमा हाम्रा कामहरू, कार्यक्रमहरू, योजनाहरू जोडतोडका साथ अगाडि बढिराखेको थियो । तेसा वर्षमा पुगदा हाम्रो रिजल्टहरू आउदैथिए । यी कामहरू गरिरहँदा नागरिकहरूले केही गुनासोहरूपनि गरिरहेका थिए । नागरिकहरूले सोचेको जस्तो नभएको उनीहरूलाई लागिरहेको थियो । तर दोस्रो वर्षको अन्त्यतिर कामहरूले रिजल्ट देखाउदै थियो । तर तेस्रो वर्षको अन्त्यतिर कोभिडले महामारीको रूप लिएर आइदियो त्यो पछि फेरि हाम्रो कामहरू अलिकति जति हामीले गर्नुपर्ने थियो, जति सोचेको थियो त्यति भने हुन सकेन ।

४ वर्षमा तपाईंको आँगनो अनुभव कस्तो रह्यो ?

मेरो आफ्नो कुरा राख्नुपर्दा उपमेयर भन्ने वित्तिकै धेरै महत्व नभएको मान्ने चलन थियो । जस्तै स्वागत गर्ने, प्रमुख नभएको बेलामा कार्यवाहक बनेर काम गर्ने र प्रमुखले मात्रै दिएको जिम्मेवारी बहन गर्ने पद थियो । तर अहिले संघीय शासन व्यवस्था अनुसार चाँहि उपप्रमुखहरूलाई धेरै अधिकार र जिम्मेवारीहरू दिएको छ । संविधानले नै न्यायिक समितिको संयोजक बनाइदिएको छ, त्योपछि धेरै अधिकार र जिम्मेवारीहरू दिएको छ । धेरै समितिहरूको म संयोजक पनि छु । मैलै आफ्नो जिम्मेवारी आफूले जति सक्छु त्यति गर्दै अगाडि बढेको अवस्था हो ।

लाई समृद्ध बनाउने रिरहेका छौं”

त्यसमा पनि म विषेश गरेर महिला भएका कारण महिलाको क्षेत्रमा बढी जोड दिएको छु । त्योसँगै महिला, बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकमा बढी केन्द्रित छु । मैले सुरुमा नै महिलामैत्री महानगर बनाउनका लागि महानगरको कार्यालयमा महिला सहायता कक्ष स्थापना गरे । त्यहाँबाट लैगिक हिंसामा परेको, अप्टेरोमा परेको महिलाहरूलाई हामीले निशुल्क कानुनी परामर्श सेवा दिने गरेको छु । विपन्न महिलाहरुका लागि आर्थिक सहयोग पनि दिने गरेर त्यो कक्ष सञ्चालन भइरहेको छु ।

त्यहाँबाट धेरैले सुविधापनि लिइरहेका छन् । महिला हिंसाका विषयमा महिलाहरूलाई सुसूचित र आत्मनिर्भर बनाउनुपर्छ भनेर उपप्रमुखसँग महिला कार्यक्रम र महिला हिंसा विरुद्ध पुरुषको ऐक्यवद्धता सचेतना कार्यक्रम गतवर्षबाट नै प्रत्येक बडा बडामा सुरु भएको छु । यो कार्यक्रमले धेरै महिलालाई सुसूचित र आत्मनिर्भर बनाएका कारण मलाई सन्तुष्टि महसुस भएको छु ।

संविधानले नै तपाईंलाई न्यायिक समितिको संयोजक तोकेको छ । त्यसैगरीतपाईं महानगरको धेरै कार्यक्रमहरूमा संयोजक भएर काम गरिरहनु भएको छ । ती कामहरूको प्रगति के छ ?

न्यायिक समितिको बारेमा भन्नु पर्दा हामीले गरेको काम, हामीले गरेको अभ्यास, हामीले गरेको निर्णयहरु राम्रो भएर हुनुपर्छ, हाम्रो महानगरपालिका न्यायिक समिति अध्ययन केन्द्रका रूपमा विकसित भएर गाइरहेको छु । धेरै पालिकाहरुबाट यहाँ अध्ययनका लागि आउने गरेका छन् । हामीले सकेसम्म मेलमिलापाट नै मुद्दाहरूलाई सल्ट्याउने कोसिस गरेको हुनाले पनि दुवै पक्ष खुसी भइरहेको अवस्था छु । हामीले २९ बटा बडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरिसकेको छौं । १ सय ६४ जना हामीसँग मेलमिलापकर्ता हुनुहुन्छ । हामीले न्यायिक समितिको इजलाश पहिला हस्ताको एकपटक बस्ने गरिन्थ्यो पछि, मुद्दाको चाप अलि धेरै भएका कारण आजभोलि हप्ताको २ पटक बस्ने गर्दछौं । यो धेरै सफल भएको छु । धेरै राम्रो गरेको मलाई लाग्छ ।

अर्को रह्यो, बजेटको कुरा । राजस्व परामर्श समितिको

पनि म संयोजक छु । रावश्व संकलनका लागिमहानगरले प्रत्येक वर्ष अंक निर्धारण गर्दछ, त्यो अनुमान गरेको अंक गत वर्षहरुमा मिट भएको थियो । तर कोभिडका कारणले गत वर्ष हुन सकेन र हाम्रो राजश्व घट्यो । यो वर्ष पनि कोभिडकै कारण हामीले अनुमान गरेको अंक भैटिन्न कि भन्ने मलाई लागेको छु । म अनुगमन समितिको पनि संयोजक हुँ । पोखरा महानगरपालिका धेरै ठूलो महानगरपालिका हो । त्यसैले उजुरी परेको खण्डमा जिति सानो योजनामा पनि जान्छु तर सबै

ठाउँमा अनुगमन गर्न नभ्याउने भएका कारण मैले ५० लाख भन्दा बढीकोमा म जान्छु । तर ५० लाखभन्दा सानो योजनाहरु वडाध्यक्षहरुको संयोजकत्वमा रहेको वडास्तरिय अनुगमन समिति र प्राविधिकहरुले हेर्दै ।

म सेनिटरी प्याड वितरण व्यवस्थापन, कपि मल वितरणदेखि बाल संरक्षणसम्मको संयोजक भएका कारण अलिकति समय व्यवस्थापन गाहो छु । गएको वर्ष पोखराका सडक बालबालिकालाई व्यवस्थापन गर्न निकै गाहो थियो । पोखरा महानगरले २८ नम्बर बडामा बालगृह र बडा नम्बर ३३ मा महिला सुरक्षा गृह निर्माणको तयारी गर्दैछ । दुख पाएका धरबारविहीन महिलालाई सिपमूलक तालिम दिएर आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले बनाएको महिला सुरक्षा गृह तयारी अवस्थामा छु ।

यो ४ वर्षमा काम गर्दा केही ठूला चुनौती भेलुभयो ? एकदमै खडकेको विषय भनेको, न्यायिक समितिको संयोजक भएर काम गर्दा सुरुको ३/४ महिना काम गर्दा गाहो भएको थियो । त्यो बेला मलाई लाएको थियो कि म भोलि मेरो ५ वर्ष सकिएर बाहिर जाने बेलामा मेरो पक्षमा कोही पनि हुँदैन होला भनेर । किनभने दुवै पक्षको कुरा सुन्ना उस्तैउस्तै लाग्छ । हामी कानुनको पृष्ठभूमिबाट पनि नआएको हुनाले निकै गाहो भएको थियो । कतिपय कानुनको शब्दसँग पनि परिचित थिएनौ । त्यो ५/६ महिनाको बीचमा धेरै अध्ययन गर्नुपर्यो हामीले । कतिपय कुराहरु विकल सावहरु सँग सोधेर सिकेपछि अहिले भने सहज भएको छु ।

“ मेलमिलापकर्ताले कसैको पठा र विपद्मा नलाई विवाद समाधान गर्नुपर्छ । मेलमिलापकर्ता र जनप्रतिनिधि बीचको सम्बन्ध समेत सुमधुर हुनुपर्छ । ”

अरु कुरा भनेको कोभिड संकट व्यवस्थापनको पनि महानगरको संयोजक भएको हुनाले पनि सुरुको कोभिडको सक्रमणको बेला धेरै गाह्रो भएको थियो । किनभने एउटालाई व्यवस्थापन गाच्यो, अर्कोलाई कहाँ राख्ने भन्ने समस्या, अनि पिसिआर गर्न समस्याका कारण धेरै गाह्रो भएको थियो ।

चुनाव अघि यो गर्दू, त्यो गर्दू भन्दा र चुनाव जितेर आफैले गर्नुपर्दा कस्तो रह्यो अनुभव?

हामीले निर्वाचित हुनुभन्दा अगाडि जुन सोचेर आएको थियौं, जे गर्दू भनेर आएका थियौं । वास्तवमा ठ्याकै त्यही चाहि नहुँदो रहेछ । किनभने कतिपय ऐन कानुनको कुरा र अन्य धेरै कुराहरुले हामीलाई छेक्दो रहेछ । तर नागरिक पनि यो किन नगरको होला, त्यो किन नगरको होला भन्नु स्वभाविक नै हो । चुनावका बेला यो गर्दू, त्यो गर्दू भनेर आएको हो नि । कतिपय ऐन कानुनका कुरा, कतिपय परिस्थितिले गर्दा नदिने रहेछ । त्यसले गर्दापनि जे सोचेका थियौं, त्यो नहुँदो रहेछ ।

“ मेलमिलापकर्ताले कर्सैको घटा ३ विपद्माना नलागी विवाद समाधान गर्नुपर्छ ४ मेलमिलापकर्ता ५ जनप्रतिनिधि बीचको सम्बन्ध समेत सुनधुर हुनुपर्छ । ”

अब १ वर्ष मात्र बाँकी छ, अब गर्न बाँकी काम कोही छन्? यो संघीय शासन व्यवस्था नयाँ हो, हामीले सिस्टममा लाने हो । हामीले झन्डै ९० भन्दाबढी ऐन कानुन बनाइसकेको छ । ३ सय भन्दा बढी बनाउनुपर्ने रहेछ । हामीले सबै सिस्टममा हालिराखेको छ । हामीले त्रिवर्षीय योजना पनि बनाएका छौं । यो सबै तयार बनाएर अर्को टिमलाई बुझाउने हो, त्यसकारण हामीले नै सक्षमपर्ने भन्ने छैन । हामीले त सुरुआत गर्ने हो । सानोतिनो योजना त सकिने नै भयो, विकास भनेको तर निरन्तर हुने कुरा हो, यो अर्को टिमले पनि गर्दै निरन्तर अगाडि बढाउने कुरा रह्यो ।

योपछिको तपाईंको राजनीतिक गतव्य ?

म सुरुमा राजनीतिमा आबद्ध हुँदा पनि यो पदमा पुग्छु भन्ने सोचेको थिइन्नै । मलाई यो चाहिन्छ, पनि भनेको होइन । आफ्नो विचार सिद्धान्तको कुरा लिएर अगाडि बढिरहँदा पार्टीले टिकट दिएर उम्मेदवार बनायो र म यो ठाउमा आई । अब म फर्केर फेरि पार्टी मै जाने हो । पार्टीले मलाई जहाँ उपयुक्त ठानेर जहाँ बसेर काम गर भन्छ, म त्यही बसेर काम गर्ने हो । मैले यो हुन्छ, त्यो गर्दू भन्ने मलाई त्यस्तो केही छैन । ■

प्रस्तुति : धनबहादुर गुरुङ/आदर्श समाज २०७८जेठ १४

उपप्रमुख गुरुड़ र युएनडिपी प्रतिनिधिबीच मेट

पोखरा महानगरपालिका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुड़ र संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम (युएनडिपी)का नेपालस्थित आवासीय प्रतिनिधि आसायनी मेडांगोडा लावेबीच भेटवार्ता भएको छ । उपप्रमुख गुरुडको कार्यक्रममा भेट गर्दै गरिबी निवारण, रोजगारी सिर्जना, महिला हिंसा, पर्यटन पूर्न उत्थान लगायतका क्षेत्रमा सहकार्य गर्ने विषयमा छलफल भयो ।

भैटमा पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले कोरोनाका कारण अपेक्षाकृत काम गर्न नसकेको बताउदै जति भएको छ, त्यो उपलब्धि मूलक रहेको बताउनुभयो । देश नया शासन व्यवस्थाबाट अगाडि बढेका कारण ऐन, कानून निर्माण गर्नुपर्ने र कार्यालय व्यवस्थापनमा पहिलो वर्षको समय खर्चिएको र त्यसपछि विकास निर्माणलाई प्राथमिकता दिइएको भएपनि कोरोना भाइरसका कारण समस्या भएको बताउनुभयो ।

उहाले संघियताको जग स्थानीय तह भएकाले पूर्वाधार निर्माणका काम र नीति निर्माण गरेको बताउदै पोखरा कस्तो बनाउने भन्ने खाका तयार पारेको र नया टिमलाई हस्तान्तरण गरिने बताउनुभयो । 'कोरोनाका कारण नतिजा आउन सकेन्', उहाले भन्नुभयो, 'कठिन अवस्थामा पनि धैरै काम भएको छ । अब समय धैरै छैन् । त्रिवर्षीय योजना तयार पारेका छौं त्यो नया नेतृत्वलाई हस्तान्तरण गँझौं । आवश्यकता अनुसार त्यसको कार्यान्वयन हुने छ ।' उपप्रमुख गुरुडले युएनडिपीले रोजगारी, आर्थिक उपार्जन र महिलाको जीवनस्तरमा सुधार त्याउने कार्यक्रममा गरेको सहयोगको प्रशंसा गर्दै आगामी दिनमा पनि सहयोग निरन्तर रहने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम (युएनडिपी) का नेपालस्थित आवासीय प्रतिनिधि आसायनी मेडांगोडा लावेले पोखरालाई गिन सिटीको रूपमा अगाडि बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । 'पोखरालाई

हरित उद्यम योजनासाग जोडनुपर्छ', उहाले भन्नुभयो, 'त्यसका लागि युवाहरुलाई उद्यमसाग जोडनुपर्छ र गुणस्तरीय सामग्री उत्पादन गर्नुपर्छ ।' उहाले नेपालमा लैपिक हिंसा, मानवअधिकार लगायतका क्षेत्रमा काम गरिरहेको बताउदै पोखरा र गण्डकी प्रदेश सम्भावना बोकेको प्रदेश भएकाले त्यसलाई उपयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

पोखरा र गण्डकी प्रदेशको पर्यटन पूर्नस्थापना गर्न सकेयसबाट रोजगारी सिर्जना गर्न सकिन्छ भन्नुभयो । पोखरा महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश बरालले पोखरा महानगरको वारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो । यसैबीच युएनडिपीले पोखरा महानगरलाई ५ लाख रुपैयां बराबरको अनलाइन कन्फरेन्स सामग्री हस्तान्तरण गरेको छ । उपप्रमुख गुरुडलाई युएनडिपीका नेपालस्थित आवासीय प्रतिनिधि लावेले सामग्री हस्तान्तरण गर्नुभयो । ■

पोखरा, असोज १३

कृषि प्रोत्साहन गर्दै पोखरा महानगर

आवाका किसान टेकनाथ बरालले यस वर्ष ९ क्विन्टल जेठोबुढो फलाए। पोखरा महानगरपालिका कार्यालयसहित उनलाई विभिन्न कपिसँग सम्बन्धित संघसंस्थाले जेठोबुढोको विउ उत्पादनमा प्रोत्साहित गरेका छन्। ६२ वर्षीय बरालले १० रोपनी क्षेत्रफलमा जेठोबुढो रोपेको ९ क्विन्टल उत्पादन गरी लि-वर्डमार्फत प्रामाणित गरेर विउको रूपमा अन्य किसानको खेतसम्म पुऱ्याएका छन्।

यसरी स्रोत विउ प्राप्त गरी उन्नत विउ पोखरा महानगर र स्थानीय नमुना प्रांगारिक कृषि सहकारीको समन्वयमा आफूजस्तै किसानलाई विक्री वितरण गर्न पाउँदा खुसी छन् उनी। ‘सारा चिज पाइन्छ। असल जिउ र असल विउ पाइदैन, बालीनाली मास्तु त भएन,’ बराल भन्न, ‘हुलमुलमा जीउ जोगाउन, अनिकालमा विउ जोगाउनै।’ उनले धानसहित बोडी र घिउसिमीको

विउ पनि उत्पादन गर्न्नु। बासनादार, नरम, स्वादिलो, पोखरेली जेठोबुढोका खास विशेष हुन्। पोखरामा पहिले धैरै उत्पादन हुने गरे पनि अचेल बिरेलै भेटिन्छ।

पोखराकै चिनारी बोकेको जेठोबुढो यहाँको रैथाने जातको धानबाली हो। टाढा-टाढाबाट यहाँ घुम्न आउनेहरूले पनि खानामा पहिलो माग यसैको हुने

गर्दूँ । कनै-कनै टारीतिर पोखरेली जेठो बूढो भेटिने गरे पनि अचेल फाँटमा यो धान कमै रोपिन्छ । तुलनात्मक रूपमा वासना कम आउने हाइब्रिड जातको जेठो बढो देखिन्छ । वासना हराउदै गएकोमा पोखरेलीको चिन्ता छ । पहिलेको जेठो बूढोको विउ मासिस्दै गएपछि संरक्षणको चिन्ता त हुने नै भयो । यत्तिकैमा गत वर्षदेखि पोखरा महानगरले यहाँको रैथाने बाली पोखरेली जेठोबूढो संरक्षण र ब्रान्डिङ योजना ल्यायो । यहाँको उन्नत (सुधारिएको) जातको पोखरेली जेठो बूढो संरक्षणमा महानगर जुटेको हो । महानगरले गत वर्ष १ सय १५ केजी यसको वीउ १० विभिन्न कृषक समूह तथा कृषि सहकारीलाई बाँड्यो । जेठो बूढोको गुणस्तरीय वीउ उत्पादन गर्ने कामका लागि ली-वर्डसँग मिलेर महानगरले कार्य गर्दै आएको जनाएको छ । महानगरपालिका कृषि महाशाखा प्रमुख मनहर कडरियाले पोखराको पहिचान बोकेकाले यसलाई ब्रान्डिङ गर्नुपर्छ भनी किसानलाई प्रोत्साहन गर्दै जेठोबूढो उत्पादनमा जोड दिइएको बताउछन् ।

किसानले उत्पादन गरेको सो विउ महानगरले व्याकेजिडमा प्रतिकिलो २ सय रुपैयाँमा खरिद गर्ने निश्चितता दिइएको छ । यस वर्षको वैशाख २५ सम्म मिति तोकेर जेठो बुढाको धान विउ माग फाराम भनी महानगरले सूचना निकालेको थियो । सो वर्षमोजिम आर्वा, लेखनाथ र ठुलाखेतको विउ किसानलाई २ टन जित प्रतिकिलो ५० रुपैयाँ अनुदानमा वितरण गरियो । यसरी महानगरले केही किसानलाई विउ उत्पादनमा जोड दिई बाँकीलाई उन्नत जातको विउ वितरण गरी संरक्षण प्रयास थालेको हो । 'माग बढी थियो, समय परिस्थिति अनुसार सवैलाई सम्बोधन गर्न सकिएन,' कडरियाले भने, 'पोखरा महानगरले ब्रान्डिङ गर्दै न्यूनतम समर्थन मूल्य पनि तोकिदिएपछि किसानलाई फाइदा पुगेको छ । त्यसैले किसान जेठोबूढो उत्पादनमा आकर्षित हुन थालेका छन् ।' जेठोबूढो धानको प्रतिक्वीन्टल ९ हजार रुपैयाँ महानगरले मूल्य तोकेको थियो । मानिसको यसमा आकर्षण यति भयो कि एकछिनै धान सकिएको कडरियाले सुनाए सरकारले २०६३ सालमा यो जात

सूचिकृत गरेको थियो । पोखरा क्षेत्रमा ९ सयदेखि १२ सय मिटर उचाइसम्म जेठोबूढो खेती उपयुक्त हुने जनाएको थियो । पोखराको पासमे, ठुलाखेत, लेखनाथ, आर्वा, विरौटा, अर्मला, चाउथे फाँटमा यसको बढी खेती गरिन्छ ।

पोखरामा गत वर्ष धान ११ हजार २ सय हेक्टर क्षेत्रफलमा खेती भएकोमा यो वर्ष २ प्रतिशतले बढेर ११ हजार ४ सय २४ हेक्टरमा खेती गरिएको हो । कुल क्षेत्रफलमध्ये ४ हजार ७ सय हेक्टर (४१ प्रतिशत) मा जेठोबूढो रोपिन्छ । महानगरमा ३९ हजार टन धान उत्पादनमध्ये १५ हजार टन जेठोबूढोको हिस्सा छ । महानगरमा रूपान्तरण भइसकेपछि पोखरा महानगरले कृषिसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्य गर्दै आएको छ । कृषि तथा पशुपालनमा पनि बजेट पर्याप्त छुट्टाउन थालिएको छ । चालू आर्थिक वर्षका लागि महानगरले छुट्टाएको तथा सशर्तबाट आएको गरी कृषि तथा पशुमा कल ६ करोड बजेट विनियोजित थियो । थोपा सिंचाइ तथा साना सिंचाइ कार्यक्रम सञ्चालन, किसान वर्गीकरण, नीति नियम

बनाउने, डिजिटल कृषि व्यवस्था, कस्टम हायरिड सेन्टर, अनुदानमै हाते ट्याक्टर, वित्तियजन, हेलनेट वितरण, सामुदायिक नर्सिङ, कोसी खेती प्रोत्साहन, किसानलाई आर्थिक सहयोग, प्लास्टिक घर निर्माण लगायत सम्फनलायक कार्यक्रम हुन्।

महानगरले नीतिगत हिसाबमा कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन २०७५, कृषि नीति २०७४, कृषि बजार व्यवस्थापन निदे 'शिका २०७७, महानगरको कृषि ऐन, २०७७ ल्याइसेको छ। वास्तविक किसान प्रोत्साहित गर्दै महानगरले नेपालमै नमुना कार्यक्रम किसान वर्गांकरण थालेको छ। हालसम्म १ हजार ५ सय किसानले वर्गांकरणका लागि आवेदन दिएकोमा पशुपालन क्षेत्रमा आबद्ध ३ सय किसानलाई परिचयपत्र दिइसकिएको छ। बाँकीलाई आवश्यक मन्त्यांकन गरी आगामी वर्षसम्म क्रमशः वितरण गर्ने' महानगरले जनाएको छ। महानगरले अनुदानका कार्यक्रममा सहभागी हुन किसान दर्ता हुन्नै पर्ने योजना पनि अघि सारेको छ। यसबाट गैरकिसान निरुत्साहित हुने विश्वास छ। स्मार्ट महानगरअन्तर्गत 'डिजिटल कृषि' व्यवस्था गरिएको छ। घरबाटै विभिन्न सूचना हेर्न सकिने व्यवस्थाले महानगर र कृषक दुवैलाई फाइदा पुगेको पाइन्छ।

किसानले भाडा लिन सक्ने गरी ट्याक्टर, थ्रेसिङ मेसिन, आलु लगाउने, ड्रयाड बनाउने मेसिन व्यवस्था गरेको छ। गत वर्ष लेखनाथमा 'कस्टम हायरिड सेन्टर' नाममा सञ्चालनमा आएपछि, किसान लाभान्वित बनेका छन्। ठुलाखालका कृषियोग्य भूमिमा यो उपयोगी बनेको महानगरको दाबी छ। यस अलावा गाउँगाउँमा कान्ला उकाल गाहो हुने भएकोले हाते ट्याक्टर वितरण गरिएको छ। हालसम्म महानगरले ५० प्रतिशत अनुदानमा ३ सय ५० हाराहारीमा त्यस्तो यान्त्रिक उपकरण वितरण गरेको जनाएको छ। पोखरामा ३३ वडामध्ये केही वडामा

महानगरले सामुदायिक नर्सिङ कार्यक्रम सञ्चालित पनि छ। पोखराको वडा १४, १६, १८, २२, २९ लगायतमा सञ्चालित यो कार्यक्रमबाट किसानले अन्तभन्दा २५ प्रतिशत कम मूल्यमा विरुवा लिन पाउने व्यवस्था छ।

लेखनाथ उद्योग वाणिज्य संघको साझेदारीमा तालचोकमा बजार सञ्चालित छ, भने विभिन्न ६ ठाउँमा किसान बजार पनि छन्। किसानले उत्पादन गरेका बस्तु सिंधौ उपभोक्ताले खरिद गर्न सक्ने गरी किसान बजार सञ्चालनमा ल्याइएको हो। किसानलाई हौसला प्रदान गर्दै विलैलियालाई निरुत्साहित गर्ने यो बजार धैरैले रुचाएका छन्। यद्यपि, पछिल्लो समय कोरोना महामारीले समस्या उत्पन्न भएको पाइन्छ। साथै, महानगरले २ वर्षदेखि हेलनेट (असिना छेक्ने जाली) किसानलाई दिँदै आएको छ। यसबाट व्यावसायिक कृषकको निस्ति असिना परेर बालीनालीमा हुने ठूलो क्षति रोकिन पुग्दा राहत मिलेको कृषक कृष्ण तिवारी बताउँछन्। २ वर्षयता ५० प्रतिशत अनुदानमै करिब २४ लाख बाबरको हेलनेट वितरण गरिएको कडरियाले बताए।

बाँझो जमिन संरक्षण, वातावरण संरक्षण, हारियाली प्रवर्द्धन, पौष्टिक आहार घरमै उत्पादन हुने गरी किसानको माग अनुरूप महानगरले फलफल विस्तार अभियान थाल्ने तयारी गरेको छ। सुन्तला, कागती, केरा, आँप, लिचि, मेवा, अम्बा लगायतमध्ये यहाँको भूगोल अनुसार सुन्तला र कागतीलाई प्राथमिकता दिइएको छ। पोखरा २१ कृस्ती, निर्मलपोखरी सुन्तलाको पकेट क्षेत्र हुन्। कागती भने धेरै ठाउँबाट माग भइआएको जनाइएको छ। विरुवामा ५० प्रतिशत, खाडल खन्न प्रतिबोट २५ रुपैयाँ, प्रांगारिक मलमा ५० प्रतिशत अनुदान दिने कार्यक्रम छ। सहकारी संस्थामाफ्त रसायनिक मल बिक्री वितरण नियमितजसो हुने कार्यक्रम

छन्। मेरयसैत्री सुन्तला बोट व्यवस्थापन कार्यक्रमअन्तर्गत १ बोटका लागि १ सय रुपैयाँ अनुदान व्यवस्था छ। ३ वर्षदेखि सञ्चालित सो कार्यक्रममा हालसम्म ४५ लाख वितरण भैसकेको छ। प्रधानमन्त्री कृषि आधीनिक परियोजनाको कार्यक्रम पनि भइरहेको छ।

माछाको पकेट तथा साझेदारी पोखरी निर्माण कार्यक्रम जारी छन्। शिशुवा, ढलेपीपपल, हेमजा र पामेमा प्राविधिक सेवा केन्द्र सञ्चालित छन्। यसबाट किसानलाई पर्ने समस्या प्राविधिक रूपमा हल गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। कौसीखेतीका कार्यक्रमको लागि अनुदानमा कम्पोस्ट बिन वितरण पनि पोखरा महानगरले गर्दै 'आएको छ। आवश्यकता अनुसार वित्तियजन दिने गरेको छ। कौसीखेतीका लागि हालसम्म करिब ८ सय हाराहारीमा तालिम लिइसकेका छन्। अर्गानिक पकेटका कार्यक्रमसमेत ल्याइएको छ। यसले विषादी कम प्रयोग होस्, किसानको आयु पनि बढाओस्, वातावरण पनि रास्तो हुने अपेक्षा छ। 'हप्तामा एक दिन, कृषक वारीमा एक छिन' कार्यक्रम भने त्यति प्रभावकारी बनेन। घोषित यी र यस्तै कार्यक्रम भने प्रभावकारी हुन नसक्नुमा पूँजी अभाव, सूचना अभाव, जनशक्ति अभाव लगायत हुन्। पोखरा महानगर अझै पनि आमूक्षपक भएको ठाउँमा पुग्न नसकेको, समूहभन्दा व्यक्तिकोन्नित कार्यक्रम बढी हुने गरेको गुनासो सुनिने गरिन्छ। प्राविधिक हिसाबमा पनि महानगरको कमजोरी छ। बजारमा क्षेत्रमा खासै समस्या नभए पनि गाउँस्तरका वडाहरूमा कम्तीमा १ जना प्राविधिक हुन जरूरी छ। देशकै ठूलो क्षेत्रफलमा फैलिएको पोखरा महानगरमा १ सय ९० दशमलब ५८ वर्ग किमी क्षेत्रफल कृषि योग्य जमिन छ।

● **विजय नेपाल** / आदर्श समाज

कृषिलाई व्यावसायिक र आधुनीकरण गर्नुपर्छ

पोखरा महानगरपालिकाले बाखापालक किसानलाई अनुदान वितरण गरेको छ। महानगर पशु सेवा शाखाले पोखरा महानगरपालिका वडा नम्बर १६ र २० का किसानलाई लागत साफेदारीमा बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत बाखा खरिदमा अनुदान वितरण गरेको हो। दुई वडाका ५० जना बाखापालक किसानलाई प्रति व्यक्ति २० हजारका दरले अनुदान वितरण गरेको हो। पोखरा महानगरपालिकाका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुङ, पोखरा १६ का अध्यक्ष जीवनप्रसाद आचार्य र पोखरा २० का अध्यक्ष सीम गुरुङले किसानलाई रकम वितरण गर्नुभयो।

महानगरले १० लाख रुपैयाँ वितरण गरेको हो। त्यस्तै १ लाख मत्थ बराबरका दुई व्याडे बोका समेत दुई वडालाई दिइएको महानगर पशुसेवा शाखाका प्रमुख नवराज अधिकारीले जानकारी दिनुभयो। महानगरले कृषिलाई प्राथमिकता दिएर किसानलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको

महानगर उपप्रमुख गुरुङले बताउनुभयो। आर्थिक समृद्धिको प्रमुख आधार कृषि र पशु रहेको बताउदै उहाँले कृषि क्षेत्रलाई व्यावसायिक र आधुनिकीकरण गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो। 'अब निवाहमुखी हैन, कृषिलाई व्यावसायिक र आधुनिकीरण गर्नुपर्ने खाँचो रहेको छ', उहाँले भन्नुभयो। पोखरा पर्यटकीय सहर भएपनि कोरोना भाइरसका कारण प्रभावित भएको बताउदै समृद्धिको प्रमुख आधार कृषिको क्षेत्रमा ध्यान केन्द्रीत गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

उहाँले महिलाई व्यावसायिक बनाउदै आर्थिक रूपमा सबल र सक्षम बनाउन उपप्रमुखसँग महिला कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिएको बताउनुभयो। उपप्रमुखसँग महिला कार्यक्रम मार्फत ऋण लिएर कृषिमा लगानी गर्न सकिने समेत बताउनुभयो। कार्यक्रममा पोखरा १६ का अध्यक्ष जीवनप्रसाद आचार्यले वडा ग्रामीण क्षेत्र भएकाले पुश्पालनमा

सम्भावना रहेको बताउनुभयो। उहाँले स्थानीय जातका बाखाको माग बढी रहेको बताउदै स्थानीय जातका बाखा पालनमा जोड दिनुपर्ने समेत बताउनुभयो। वडा नम्ब २० का अध्यक्ष सिम गुरुङले वडाको मौजा क्षेत्रमा व्यावसायिक बाखापालनको सम्भावना रहेको बताउनुभयो।

पोखरा २० का अध्यक्ष सिम गुरुङले पशुपालनमा किसानलाई अनुदानले प्रोत्साहन थप्ने बताउदै व्यवसायीक रूपमा गर्न आग्रह गर्नुभयो। बाखा किसान दुर्गावहादुर गुरुङले किसानलाई धेरै समर्प्या रहेको बताउदै अनुदानका लागि प्रक्रिया भन्नेटिलो रहेको बताउदै कर तिर्न एकद्वार प्रणालीको विकास गर्न आग्रह समेत गर्नुभयो। कालिखोला बाखा पालन समितिका अध्यक्ष यमप्रसाद आचार्यको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रमको सञ्चालन कृषि सञ्जाल पोखरा १६ का अध्यक्ष सुभाप अधिकारीले गर्नुभएको थियो। ■

पोखरा १८ वडा कार्यालय शिलान्यास

पोखरा महानगरपालिका वडा नम्बर १८ को नया कार्यालय भवन निर्माण हुने भएको छ । नया बन्ने वडा कार्यालय भवनको पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुङले शिलान्यास गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा बोल्दै उपप्रमुख गुरुङले सेवा प्रवाहलाई सहज र सरल बनाउन वडा कार्यालय व्यवस्थित हुनुपर्ने बताउनुभयो । ‘जन्मदेखि मृत्यु दर्ता सम्मका काम लिएर नागरिकहरु वडा कार्यालय आउनुहुन्छ, वडा कार्यालय सेवा दिने र लिने दुबैलाई सहज हुनुपर्छ ।’ उहाले भन्नुभयो । उपप्रमुख गुरुङले पोखरा महानगरलाई स्मार्ट सिटी बनाउने योजना अनुसार पूर्वाधार निर्माण र प्रविधिलाई प्राथमिकतामा राखिएको बताउनुभयो ।

वडा कार्यालयहरु प्रविधिसागै महिला, बालबालिक, ज्येष्ठ नागरिक र अपांगमैत्री हुनुपर्नेमा उहाको जोड छ । ‘अहिले वडा कार्यालयहरु व्यवस्थित ध्यान दिनुपर्छ’, उहाले भन्नुभयो, ‘पोखराको न्यूरोडको

मुख्य कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा, राजस्व सकलन, घर नक्सा पास, योजना फरफारक लगायतका केही अधिकार वडा कार्यालयमा प्रत्यायोजन गरिएको छ ।’ उहाले अहिलेका जनप्रतिनिधिको कार्यकालको अन्त्यतर्फ आएको भएपनि पदमा जति समय रहेपनि इमान्दारीका साथ जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

पोखरा महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश बरालले स्थानीय सरकार जनताको नजिकको सरकार भएको र त्यसको सेवा प्रवाहको विन्दु वडा कार्यालय रहेको बताउनुभयो । उहाले वडा कार्यालय सबैको साभा भएकाले यसको निर्माणमा सबैको सहयोग आवश्यक रहेको बताउदै निर्माण जिम्मा पाएको कम्पनीलाई निर्धारित समयभित्रै सम्पन्न गर्न आग्रह गदै कुनै समस्या देखिए त्यसको समाधानमा सहजीकरण गर्न कर्मचारीलाई निर्देशन समेत दिनुभयो ।

पोखरा महानगरका प्रवत्ता एंव वडा

नम्बर ५ का अध्यक्ष धनबहादुर नेपालीले सेवाग्राहीलाई मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गर्नुपर्नेमा जोड दिई त्यसका लागि प्रविधि भित्राताई व्यवस्थित गर्ने प्रयासमा महानगर लागि रहेको बताउनुभयो ।

२ करोड ६४ लाख ५६ हजार ५ सय १४ रुपैयाको लागतमा निर्माण हुने कार्यालय भवनको ठेक्का सिम्पन सिद्धार्थ सरस्वती जेभिले पाएको छ । एक वर्षमा निर्माणमा सम्पन्न हुने भवन साडे दुई तले हुने महानगरका वरिष्ठ इन्जिनियर पूर्णबहादुर गुरुङले बताउनुभयो । उहाका अनुसार भवन अपांगमैत्री हुने छ ।

वडा नम्बर १८ का अध्यक्ष रणबहादुर थापाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा वडा नम्बर १ का अध्यक्ष शारदा पराजुली, वडा सदस्य भोजकुमारी थापा, नेपाली कांग्रेस वडा सभापति शिवप्रसाद तिमिल्सिना, निर्माण कम्पनीका प्रतिनिधि खेमराज तिमिल्सिना लगायतले बोल्नु भएको थियो ।

पोखरा, असोज १३

बाखापालक किसानलाई अनुदान वितरण

पोखरा महानगरपालिकाले बाखापालक किसानलाई अनुदान वितरण गरेको छ। पोखरा ३३ का किसानलाई अनुदान वितरण गरेको हो। साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र बाख पकेट अन्तर्गत अनुदान वितरण गरिएको हो। भरतपोखरी बाखापालक समितिको समन्वयमा मंगलबार अनुदान वितरण गरिएको हो।

पोखरा महानगरपालिका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुड, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण कार्यालय कास्कीका प्रमुख अनील अधिकारी, महानगर कृषि तथा पशु सेवा महाशाखा प्रमुख मनहर कडरियाले किसानलाई अनुदान वितरण गर्नुभयो। ५० जना बाखापालक किसानलाई जनही २० हजारका दरले १० लाख रुपैयाँ वितरण गरिएको हो। त्यस्तै पाँच वटा समूहलाई पाँच वटा बोयर बोक समेत वितरण गरिएको छ।

महानगरका कार्यवाहक प्रमुख गुरुडले महानगरलाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउदै व्यावसायिक र आधुनिकीकरण गर्न अनुदान

कार्यक्रम सञ्चालन गरेको बताउनभयो। उहाँले निर्वाहमुखी नभई व्यावसायिक बन्न किसानलाई आग्रह गर्नुभयो। उहाँले भोले किसान र टाटाबाटाले अनुदान लैजाने र वास्तविक किसानले नपाउने अवस्था रहेको बताउदै अब त्यस्तो अवस्थाको अन्त्य गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो। उहाँले व्यावसायिक रूपमा अगाडि बढे सफलता प्राप्त गर्न सकिने भएकाले अनुदानको उद्देश्य अनुरुप सदुपयोग गर्न आग्रह गर्नुभयो।

महानगर कृषि तथा पशु विकास महाशाखाका प्रमुख मनहर कडरियाले बाखा र खसीको मासुमा आत्मनिर्भर बन्नै गएको बताउदै बाखाको मासु माग र मूल्य नघटेको बताउनुभयो। उहाँले किसानलाई विमा गर्न समेत आग्रह गर्नुभयो। 'विमा गरेपछि सुरक्षित हुन्छ,' उहाँले कृषकको लागत र्यारेन्टि हुन्छ, 'उहाँले भन्नुभयो, 'त्यसले किसानलाई टिकाउन र आम्दानी दुवै हुन्छ।' उहाँले भोले किसानले अनुदान लाने गरेका कारण

वास्तविक किसानको मन कुडिने गरेका कारण कार्यालयसम्म आउन नसकेको समेत बताउनुभयो।

वडा नम्बर ३३ का अध्यक्ष शिवप्रसाद आचार्यले कृषिमा आकर्षण बढेको बताउदै गत वर्ष भन्दा बढी कृषकको संख्या बढेको बताउनुभयो। कृषिमा तत्काल सफलता प्राप्त नहुने बताउदै निरन्तर मेहनत गरेपछि, मात्रै प्रतिफल प्राप्त हुने बताउनुभयो। किसानलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदान कार्यक्रम ल्याएको उहाँको भनाइ थियो। पोखरा ३३ मा करिब ८ सय बाखा रहेको महानगर पशु विकास शाखा प्रमुख नवराज अधिकारीले बाखापालन समिति समितिका अध्यक्ष बुद्धिप्रसाद अधिकारीको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा समितिका उपाध्यक्ष चेतवहादुर महत र महानगर पशु विकास शाखाका प्रमुख नवराज अधिकारीले बोल्नुभएको थियो। ■

सुन्तला बगैंचा सुधारका लागि किसानलाई प्रोत्साहन रकम

पोखरा महानगरपालिकाले सुन्तला बगैंचा सुधारका लागि प्रोत्साहन गर्न किसानलाई अनुदानका रूपमा उपलब्ध गराएको छ । मेयर प्रविधिमैत्री बगैंचा व्यवस्थापन अभियान अन्तर्गत किसानलाई प्रोत्साहन वापत अनुदान उपलब्ध गराएको महानगर कृषि महाशाखा प्रमुख मनहर कडरियाले बताउनुभयो । बगैंचा व्यवस्थापनको कमीले सुन्तला बगान मर्दै गएकोले यो अभियान सञ्चालन गरिएको हो

चालु आर्थिक वर्षमा महानगरले बगैंचा सुधारका लागि १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ । महानगरले सुन्तला किसानलाई प्रोत्साहन गर्न मेयर प्रविधिमैत्री बगैंचा व्यवस्थापन अन्तर्गत तीन वर्षमा ४५ लाख रुपैयाँ वितरण गरिएको उहाँले बताउनुभयो । चालु आव र अधिल्ला दुई वर्षमा १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको र आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि २० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको प्रमुख कडरियाले बताउनुभयो ।

चालु आवमा पोखरा महानगरपालिकाका २०४ जना सुन्तला किसानलाई १५ लाख रुपैयाँ वितरण गरिएको बताउनुभयो । अनुदान उपलब्ध गराउंदा मलखाद प्रयोग गरेका पाँच वर्ष माथिका विरुवाको प्रति विरुवा ३० रुपैयाँ, बोडो पेस्ट लगाएका पाँच वर्ष माथिका विरुवाको ३० रुपैयाँ, बोडो मिक्स्चर स्प्रे गरेका पाँच वर्ष माथिका विरुवालाई २० रुपैयाँ र छाप्रो प्रयोग गरेको पाँच वर्ष माथिका विरुवालाई २० रुपैयाँका दरले प्रोत्साहन स्वरूप रकम उपलब्ध गराएको हो ।

कृषि महाशाखाले पोखरा २१
फेरीपाटनका किसानलाई रकम वितरण गरेको छ । पोखराको भरतपोखरी, कृष्ण, निर्मल पोखरी, पुम्दीमुम्दी र हेम्जा सुन्तलाका लागि पकेट क्षेत्रका रूपमा रहेका छन् । सुन्तलाले धेरै किसानको जीवन बदलेको र अहिले रोगले विरुवा मर्न लागेपछि बगैंचा सुधारका लागि महानगरले यो कार्यक्रम सञ्चालन गरेको महानगर कृषि महाशाखा प्रमुख कडरियाले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार महानगरभित्र चालु आर्थिक वर्षमा सुन्तला र कागातिका २० हजार विरुवा

रोपिएको समेत बताउनुभयो ।

सबै भन्दा बढी ६० हजार रुपैयाँ प्राप्त गर्नुभएका व्यावसायिक सुन्तला किसान प्रकाश पौडेलले २०३४ सालदेखि सुन्तला खेती सुरु गरेको बताउदै उचित मूल्य पाउन नसकिएको बताउदै महानगरले न्यूनतम मूल्य निर्धारण गरे राहत हुने बताउनुभयो । उहाँले ३० रोपनीमा सुन्तला खेती गर्दै आउनुभएको छ । गण्डकी प्रदेश कृषि विकास निर्देशनालयका निर्देशक वासु रेमीले उत्पादन वृद्धिमा ध्यान दिनुपर्ने बताउदै बगैंचा सुधारमा तीनै तहका सरकारले सहयोग गर्न बताउनुभयो । उत्पाद वृद्धि भएमात्र अनुदानको सदपयोग हुने बताउदै अनुदानका लागि वास्तविक किसानको पहुँच हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । सुन्तला किसानहरूके घरमा पुगेर रकम वितरण गरिएको हो । गण्डकी प्रदेश कृषि विकास निर्देशनालयका निर्देशक वासु रेमी र महानगर कृषि महाशाखा प्रमुख मनहर कडरियाले किसानलाई रकम प्रदान गर्नुभयो । ■

गत वर्षको वार्षिक समीक्षा

पोखरा महानगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेट तथा कार्यक्रमहरूको समीक्षा गरेको छ । समीक्षाका क्रममा कोरोना महामारीका कारण पूर्वाधारका कामहरू ठप्प हुँदा कूल बजेटको जम्मा ६६ प्रतिशत मात्र बजेट खर्च भएको महानगरले जनाएको छ । चालुतर्फ ८७ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ५०.५ प्रतिशत बजेट खर्च भएको वित्त महाशाखाका निर्देशक जयराम पौडेलले बताउनुभयो ।

महानगरमा गत आर्थिक वर्षमा सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको वार्षिक समीक्षा गोष्ठीमा बोल्दै पौडेलले कोरोना महामारीका कारण विकासका कामहरू ठप्प हुँदा खर्च पनि कम भएको बताउनुभयो । महानगरको कूल ५ अर्ब ५१ करोड ८२ लाख ५३ हजार रकममध्ये ३ अर्ब, ६८ करोड, ८१ लाख २५ हजार खर्च भएको पौडेलले बताए ।

बजेट खर्चको अनुपातमा सबैभन्दा धेरै (११.३७ प्रतिशत) शिक्षा महाशाखाले खर्च गरेको छ । उक्त महाशाखाले कूल १ अर्ब ३४ करोड ८५ लाख बजेट मध्ये १ अर्ब २३ करोड २१ लाख ८२ हजार रकम खर्च गरेको हो । त्यस्तै सबै भन्दा कम सामाजिक विकाश महाशाखाले (४५.४४ प्रतिशत) खर्च गरेको छ । उक्त महाशाखामा रहेको कूल १० करोड २२ लाख ७१ हजार बजेटमध्ये ४ करोड

६४ लाख ७१ हजार रकम खर्च भएको पौडेलले जानकारी दिनुभयो ।

पूर्वाधार तर्फको बजेट भने ४८.१ प्रतिशत खर्च भएको छ । कूल बजेट २ अर्ब ६८ करोड ७७ लाख ६८ हजारमध्ये १ अर्ब २९ करोड २७ लाख ४५ हजार रकम खर्च भएको पौडेलले बताउनुभयो । उहाँले पोखरा महानगरको वित्तीय अवस्था सशक्त रहेको दाबी समेत गर्नुभयो । 'महानगरमा यो आर्थिक वर्षमा कुनै योजनालाई रकम नपुग्ला कि भन्नुपर्ने अवस्था छैन,' उहाँले भन्नुभयो ।

राजश्व संकलनमा भने महानगर केही कमजोर देखिएको छ । गत आर्थिक वर्षमा करिब २६ करोड अनुमान गरिएको सम्पत्ति कर जम्मा ७ करोड मात्र उठेको उनले बताए । साथै विज्ञापन र मनोरञ्जन कर समेत उठाउन नसकिएको उनको भनाइ थियो । त्यस्तै ३५ करोड उठ्ने अनुमान गरिएको हुँगा, गिटी बालुवा कर २१ करोड ८० लाख संकलन भएको पौडेलले बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा बोल्दै पोखरा महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश बरालले निर्माण सामग्रीको अभाव, कामदारको अभाव तथा कोरोना महामारीका कारण योजना अनुरूपका कामहरू गर्न नसकिएको बताउनुभयो । वर्षायाम, चाडबाड लगायतका कारण पनि

काम कम हुने परिपाटी रहेको बताउदै बरालले योजना छानौट, सार्वजनिक खर्च सम्बन्धी व्यवस्था, क्षमता भन्दा बढी काम लिने निर्माण व्यवसायीहरूका कारण पनि महानगरमा सोचे जस्तो काम हुन नसकेको बताउनुभयो । उहाँले समीक्षाको क्रममा प्राप्त सुझावहरूलाई समेतर आगामी दिनमा थप प्रभावकारी ढंगले काम गर्ने प्रतिवेदन बरालले जनाउनुभयो ।

समीक्षा गोष्ठीमा महानगरका वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत एवं सूचना अधिकारी भरतराज पौडेलले वार्षिक रूपमा गरिने समीक्षाले महानगरको प्रशासनिक अवस्थावारे जानकारी गराउनुभयो । कोरोना महामारीको विषम अवस्थामा समेत महानगरबासीको सेवामा कुनै कसर बाँकी नराखी काम गरिएको उहाँको दाबी छ । सो अवसरमा सामाजिक विकास महाशाखा, स्वास्थ्य महाशाखा, शिक्षा महाशाखा, पूर्वाधार महाशाखा, कृषि तथा पशु विकास महाशाखाका प्रमुखहरूले पनि वार्षिक गतिविधिहरू प्रस्तुत गरेका थिए ।

पोखरा महानगरका सहरी योजना आयोगका उपाध्यक्ष डा. आरसी लामिछानेको अध्यक्षतामा भएको उक्त कार्यक्रममा प्रवक्ता धनबहादुर नेपालीले स्वागत गरेका थिए । ■

ज्येष्ठ नागरिक दिवस

पोखरा महानगरद्वारा १०८ र १०५ वर्षका ज्येष्ठ नागरिक सम्मानित

अन्तर्राष्ट्रीय ज्येष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा पोखरा महानगरपालिकाले २ ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान गरेर मनाएको छ। ३९ औं अन्तर्राष्ट्रीय ज्येष्ठ नागरिक दिवसमा १ सय ८ वर्षीया आइतश्री दिमिनी र १ सय ५ वर्षीय सुना कामीलाई महानगरले सम्मान गरेको हो। महानगरले दुबै जनालाई सम्बन्धित बडा कार्यालयमा कार्यक्रम गरी सम्मान गरेको हो।

पोखरा महानगरपालिका बडा नम्बर २० की दिमिनीलाई बडा कार्यालयमा आयोजित कार्यक्रममा बडा अध्यक्ष सिम गुरुङ र कामीलाई पोखरा १६ का अध्यक्ष जीवनप्रसाद आचार्यले नगद १५ हजार, सम्मानपनपत्र, फूलमाला र दोसल्ला ओढाएर सम्मान गर्नुभएको हो। महानगरले प्रत्येक वर्ष ज्येष्ठ नागरिक मध्ये २ जनालाई महानगर माता र पिताका रूपमा सम्मान गर्दै आएको छ। अध्यक्ष आचार्यले ज्येष्ठ नागरिकलाई माया, सद्भाव र सम्मान व्यक्त गर्नुपर्न बताउनुभयो। ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई परिवारका सदस्यहरूले कुनै दुख कष्ट नदिई पालनपोषण गर्नुपर्नेमा जोड दिई नेपालको संविधानले ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको बताउनुभयो।

यता पोखरा २० का अध्यक्ष सिमबहादुर गुरुङले जन्मदिने माता र पितालाई सम्मान गर्नुपर्न बताउदै यो राम्रो कार्यक्रम भएकाले महानगरले ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यलाई आगामी दिनमा पनि निरन्तरता दिनुपर्न बताउनुभयो। आफ्ना आमा बाबुलाई लालनपाल गर्नुपर्न र हेला गर्न नहुने बताउनुभयो। उहाले सम्मानले सकारात्मक सोचको विकास गराउने बताउनुभयो। ज्येष्ठ नागरिकको मनमा चोट पुग्ने काम कसैले पनि गर्न नहुने र

उनीहरुलाई सम्मानपूर्वक बाच्ने वातावरण मिलाउनु पर्ने भनाइ उहाको थियो।

कार्यक्रम महानगर कार्यपालिका सदस्य मनबुजा विश्वकर्मा र १६ का बडा सदस्य विष्णुदेवी परियारले ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान गर्दा हौसला र आत्मसम्मान बढाने बताउनुभयो। पोखरा महानगरपालिका सामाजिक विकास महाशाखाका अधिकृत गीता न्यौपाने निरौनाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो।

पोखरा, असोज १५

रेडक्रसले दियो ८ लाखको उद्धार सामग्री

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्कीले पोखरा महानगरपालिकालाई विपद्का लागि आवश्यक उद्धार सामग्री उपलब्ध गराएको छ।

बाढी पहिरो र भूकम्प लगायतका प्राकृतिक विपत्तिमा उद्धारका लागि आवश्यक सामग्री सहयोग गरेको हो। सोमबार पोखरा महानगरपालिकामा आयोजित कार्यक्रममा ८ लाख मूल्य बराबरको उद्धार सामग्री

हस्तान्तरण गरिएको हो। रेडक्रसले कुटो, कोदालो, स्टेचर, हिवलचियर लाग्यात ३९ प्रकारका औजारहरु उपलब्ध गराएको हो।

पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुङलाई रेडक्रस कास्कीका उपमन्त्री उर्मीला खड्काले सामग्री हस्तान्तरण गर्नुभएको हो। सामग्री ग्रहणपछि बोल्दै उपप्रमुख गुरुङले उद्धारका सामग्रीको अभावमा साउन पहिलो साता गएको बाढी

पहिरोमा उद्धारमा समस्या भएको बताउदै रेक्रसले हस्तान्तरण गरेका उद्धार सामग्रीले प्राकृतिक विपत्तिको उद्धारमा सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

रेडक्रसका उपमन्त्री उर्मिला खड्काले सामग्रीको सही सदुपयोग हुने विश्वास व्यक्त गर्दै बाढी पहिरो र भूकम्प लगायत प्राकृतिक विपत्तिमा महत्वपूर्ण हुने बताउनुभयो। पोखरा, असोज ४

पोखरा र बेलायतको बार्नेट सहरबीच मिशनी सम्बन्ध

पोखरा महानगरपालिकाको चीन, जापान, दक्षिण कोरिया, टर्की, बेलायत देशका विभिन्न १३ वटा सहरसँग भगिनी सबन्ध स्थापना भएको छ ।

लन्डन बरो अफ बार्नेट सहर र पोखरा महानगरपालिकाबीच भगिनी सम्बन्ध कायम भएको छ । सन २०२१ मे १९ मा भगिनी सम्बन्ध कायम भएको हो । लन्डन बरो अफ बार्नेटको टाउनमा आयोजित औपचारिक समारोहमा दुई नगरबीच भगिनी सम्बन्ध स्थापित भएको घोषणा गरिएको थियो ।

बेलायतका लागि नेपाली राजदूत लोकदर्शन रेग्मीको उपस्थितिमा बार्नेट नगरकी मेयर डा. क्यारोलिन स्टकले दुई नगरबीच भगिनी सम्बन्ध कायम भएको घोषणा गर्नु भएको थियो । कोरोना भाइरसका कारण पोखरा महानगरबाट सहभागिता जनाउन सम्भव नभएकाले राजदूत रेग्मी प्रतिनिधिका स्पमा सहभागी हुनुभएको थियो । दुई देशबीचको सम्बन्ध विस्तारमा थप योगदान पुर्ने विश्वास व्यक्त गरिएको छ । लन्डन बरो अफ बार्नेटका पूर्व उपमेयर एंब काउन्सिलर लक्ष्यबहादुर गुरुडले पोखरा महानगरका उपप्रमुख

मञ्जुदेवी गुरुडलाई पोखरामा आयोजित कार्यक्रममा भगिनी सम्बन्ध कायम भएको सम्झौतापत्र हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले भगिनी सम्बन्ध कायम भएपछि दुई सहरबीचको सम्बन्धलाई मजबूत बनाउन पर्यटन, शिक्षा र स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा सहकार्य गरेर अगाडि बढन आग्रह गर्नुभयो । उहाँले पोखराले अहिलेसम्म १३ वटा सहरहरूसँग भगिनी सम्बन्ध कायम भएको बताउदै बार्नेटसँगको सम्बन्ध ऐतिहासिक रहेको बताउदै सम्बन्धलाई दिगो बनाउन दुवै सहरको भूमिका रहने बताउनुभयो ।

धेरै नेपालीहरूको बसोबास रहेको भएकाले भगिनी सम्बन्ध महत्वपूर्ण रहेको बताउदै उहाँले भन्नुभयो, 'हामीले भगिनी सम्बन्ध कायम गरेका सहरहरूको सम्मेलन आयोजना गर्ने योजना बनाएका छौं । यसले सम्बन्धलाई थप मजबूत र प्रगाढ बनाउन भूमिका खेल्ने विश्वास गरेका छौं ।' नेपालीहरूले विश्वसामु इमान्दार र बहादुरका रूपमा आफुलाई चिनाएको बताउदै लन्डनमा पुगेर उपमेयर जस्तो पदमा पुग्नु ठूलो र

गैरवको विषय रहेको बताउनुभयो ।

लन्डन बरो अफ बार्नेटका पूर्व उपमेयर लक्ष्य गुरुडले नेपालको पर्यटन राजधानीको रूपमा चिनिएको पोखरा सहरसँग सम्बन्ध स्थापित गरेर पर्यटन प्रवर्द्धनको ढोका खुलेको बताउदै यसको फाइदा लिनुपर्ने बताउनुभयो । भगिनी सम्बन्धले दुई मुलुकहरु बीचको ऐतिहासिक सम्बन्ध अरु मजबूत हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । सन् २००५ मा बार्नेटमा बसोबास गर्न आउँदा देखि नै दुई सहरबीच सम्बन्ध गास्न पाए हुन्थ्यो भन्ने आफुनो मनमा रहेको र अहिले त्यो सपना पूरा हुँदा आफ्लाई अत्यन्तै खुसी लागेको बताउनुभयो । कार्यक्रममा पोखरा महानगरका प्रवक्ता धनबहादुर नेपाली, बडा नम्बर ४ का अध्यक्ष शंकर बास्तोला, महानगरका शाखा अधिकृत किरण कोइराला लगायतले लन्डनसँगको सम्बन्धबाट दुवै सहरका नागरिक बीचको सम्बन्धलाई बलियो बनाउने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । २०५४ सालमा जनप्रतिनिधि निर्वाचित भएपछि पोखरा महानगरमा भगिनी सम्बन्ध स्थापनाको सुरुवात भएको हो । ■

पोखरा महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

(२०७१ मंसिर १६ गते १० गाविस लामाचौर, भलाम, काहुँ, आर्वा विजय, निर्मलपोखरी, कृस्तिनाच्छे चौर, पुर्मदीभुरिठ, सराडकोट, तेमजा र अर्चला गाउँपालिका अपमहानगरपालिका भएको, मिति २०७३ फागुन २७ गते ७ गाविस भद्रौरे, चापाकोट, कास्कीकोट, पुरुन्चौर, मौजा, कालिका र माझठाना साथै लेखनाथ नगरपालिका गाउँपालिका पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका बनेको र महानगरको २०७५ असार १० गतेको नगर सभाबाट महानगरको नाम पोखरा महानगरको २०७५ साउन २३ गतेको मन्त्रिपरिषद्को निर्णय अनुसार २०७५ मध्ये २५ गते राजपत्रमा प्रकाशित भई पोखरा महानगरको नाम कार्यान्वयनमा आएको)

मौगोलिक अवस्थिति

अकांस : २८°०४"९०" उत्तर देशि २८°२०"३०" उत्तरसम्म
देशान्तर : ८३°४८"८०" पूर्व देशि ८४°०५"५०" पूर्व देशान्तरसम्म

तापक्रम

अधिकतम : ३७ दशमलव ४ डिग्री (१९७५)
न्यूनतम : ० दशमलव ५ डिग्री (जनवरी २०१२)

औषत तापक्रम

अधिकतम : ३५ डिग्री
न्यूनतम : ३ देशि ८ डिग्री

औषत वार्षिक वर्षा

८ हजार देशि ४५ सय मिलिलिटर
(२४ घण्टामा) हालसरमको अधिक ३५० मिलिलिटर (अगस्त २००१)

सिमाना

पूर्व : मादी र रुपा गाउँपालिका
पश्चिम : अञ्जपूर्ण गाउँपालिका, पर्वत र स्याङ्जा
उत्तर : माछापुच्छे र मादी गाउँपालिका
दक्षिण : स्याङ्जा र तनहुँ
क्षेत्रफलका हिसाबले सबैभन्दा सानो वडा : वडा नं. ४ क्षेत्रफल - ०.५१ वर्ग कि.मि.
क्षेत्रफलका हिसाबले सबैभन्दा ढूलो वडा : वडा नं. २३ क्षेत्रफल - ४६.८८ वर्ग कि.मि.

जनसंख्या विवरण

(राष्ट्रीय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा	घरधुरी संख्या	महिला	पुरुष	जम्मा
१	४५४९	७६९७	७८९६	१५५१३
२	२४६४	४२६१	४४६८	८७२९
३	२७५०	४५४३	४९९९	९४६२
४	२४११	४३८८	४७३१	९११९
५	३१७३	७४३०	७३७३	१४८०३
६	३८६९	७००८	७७२१	१४७२९
७	३४५१	६५४०	६३३५	१२८७५
८	७१३८	१२५४१	१३५३९	२६०८०
९	४२१५	८०५३	८५०३	१६६२६
१०	४९९२	९५२२	८९४८	१८४७०
११	४०२३	७५१७	७९१९	१४७१६
१२	३०१४	६१७२	५४४१	११६१३
१३	४१४९	९२६५	७८१२	१७०७७
१४	३३०५	६९६५	६२६०	१३२२५
१५	४३२८	९२४७	७७८०	१७०२७
१६	५४६२	१०४४८	९८३०	२०२७८
१७	६९४४	१३९८२	१२७७०	२६७५२
१८	२०८०	४४५५	३८९९	८३५४
१९	२६१०	५८०४	४८२०	१०६२४
२०	१०२७	२२०८	१८१४	४०२२
२१	२४३२	५२०४	३८८६	९०९०
२२	१८३७	४०३३	३३५८	७३९१
२३	१३००	२७२१	२९९६	४९९७
२४	१५०८	३३०१	२५९१	५८९२
२५	३०१९	६६२९	५६३३	१२२६२
२६	२९०३	६९५४	५२४०	११३९४
२७	२३५८	५१०६	४४७७	९५८३
२८	१३०३	२६८०	२०४७	४७२७
२९	२२६१	४९९३	३९६८	८९६९
३०	२७८६	५७३२	५०९१	१०८२३
३१	११०८	४०४४	३३३४	७३७८
३२	२७२१	५९२२	४७५५	१०६७७
३३	२४६८	५४५३	४३५३	९८०६
जम्मा	१०५,६३०	२१०,०१८	१९२,९७७	४०२,९९५

स्थानीय स्तरमा बोलिने भाषा : नेपाली, गुरुङ, मगर, नेवार, तामाङ, मुस्लिमलगायत अन्य

ग्रेषभूषा : मिश्रि

धर्म रितिरिवाज : हिन्दु, बौद्ध, मुस्लिम, क्रिस्चियन आदी ।

स्थानीय चाडपर्व : दर्शी, तिहार, तिज, फागुपूर्णिमा, तमु ल्होसार, टहोटे, छठ, ईद लगायत अन्य

महत्वपूर्ण प्राकृतिक/धार्मिक/ पौराणिक/सांस्कृतिक/पर्यटकीय सम्पदाहरु

नदी/खोला/ झरना

सेती नदी, सुरोदी नदी, काँहु खोला, फुस्त्रे खोला, हर्पन खोला, विजयपुर खोला, डेमिजफल्स, गढुवा खोला, कालीखोला, स्याङ्खुदी खोला, स्यानी खोला, बुलौदी खोला, भोटी खोला, घोरकुना खोला, खोलावेशी खोला, बगादी खोला, फिर्के खोला, घ्याड खोला, लौरुख खोला, वेतयानी खोला, अंधेरी खोला, ठूलदुंगा खोला, पुँडी खोला, खार खोला

ताल/पोखरी

- फेवाताल
- बेगनासताल
- रुपाताल
- मैदीताल
- खास्टेताल
- गुँदेताल
- न्यूरेनीताल
- दिपाड ताल
- पञ्चासे ताल
- कश्यप ताल
- कमल पोखरी

कोट/ धरहरा/ भ्यु टावर

- सराडकोट भ्यु टावर
- काहुँ धरहरा
- मट्टिखान भ्यु टावर
- पञ्चासे भ्यु टावर
- सुन्दरी डाँडा भ्यु टावर
- हुँडीकोट
- पुम्दीकोट
- अर्मलाकोट
- भुम्दीकोट, ठूलाकोट

संग्रहालय

१. अन्तर्राष्ट्रिय पर्वतीय संग्रहालय
२. गोर्खा संग्रहालय
३. पोखरा स्मृति संग्रहालय
४. क्षेत्रीय संग्रहालय
५. अन्नपूर्ण पुतली संग्रहालय

मन्दिर/गुरुग्राम/ बिहार

- विन्ध्यवासिनी मन्दिर
- ताल बाराही मन्दिर
- भद्रकाली मन्दिर
- अकलादेवी मन्दिर
- केदारेश्वर मन्दिर
- गुप्तेश्वर महादेव मन्दिर
- नारायणस्थान मन्दिर
- गीता मन्दिर
- राम मन्दिर, रामघाट
- कोटमैरव भरतपोखरी

पार्क, उद्यान, बाटीका

- कास्कीकोट दरबार
- रत्न मन्दिर, बाराहीघाट
- कालिका मन्दिर, कालिका
- मनकामना मन्दिर, माभठाना

पार्क, उद्यान, बाटीका

१. कोमागाने भितेरी पार्क
२. वसुन्धरा पार्क
३. चिल्ड्रेन पार्क
४. फुलवारी पार्क
५. मनकामना पार्क
६. शान्ति वन बाटिका
७. राष्ट्रिय विभूति तथा साहिद पार्क

साहस्री खेल पर्यटनसँग सञ्चालित

१. प्यारागलाइडिङ
२. जिप फ्लायर
३. बज्जी जम्प

ट्रेकिङ

५. अल्ट्रालाइट
६. हाइकिङ
७. पोनी ट्रेक
८. न्याफटिङ
९. फिसिङ
१०. फुटबल, भलिबल र क्रिकेट
- लगायत अन्य खेलका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगिताहरू

गुफाहर

१. महेन्द्र गुफा
२. चमेरे गुफा,
३. हरिहर गुफा
४. गुप्तेश्वर गुफा
५. भलाम, सिद्ध गुफा
६. सिता गुफा
७. वीरेन्द्र गुफा भलाम

विद्यालयको संख्या

पूर्व प्राथमिक	आरम्भता	मा.वि.	क्याम्पस	विश्व विद्यालय	प्राविधिक शिक्षालय	तालिम प्रशिक्षण केन्द्र	धार्मिक विद्यालय	संस्थागत विद्यालय (नर्सरीदेखि १२ सम्म)	सामूदायीक सिकाई केन्द्र
६४	१०६	७६	१७	१	१	१	८	१७३	९८

साक्षात् प्रतिशत

महिला	पुरुष	जम्मा (कास्टीको)
७५.३५	९०.१५	८२.३५

स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण (सरकारी)

प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र	हेल्थ पोष्ट अस्पताल	आर्योद	स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	२८०	१	१९	१	२

स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण (नीजी)

विलिनिक	नीजि अस्पताल	आर्योद	डेन्टल	पोलिविलिनिक	ल्याब	कैफियत
४१	२०	१७	२५	७	२१	

ल्यान्डफिल साइटको अवस्था

- ल्यान्डफिल साइटको क्षेत्रफल २०० रोपनी (जसमध्ये ८० रोपनी क्षेत्रफल फोहर पुर्ने प्रयोजन र बाँकी क्षेत्रफल कम्पोष्ट यार्ड, ट्रिटमेन्ट प्लान्ट, बफरजोन लगायत अन्य प्रयोजन)
- सामाजिक अवस्था :- विभिन्न जाती, धर्म, समूदाय, संस्कार र संस्कृतिको सम्मानसहित आपसी समन्वय र सद्भाव कायम रहेको

पूर्वाधार

१. ५६ रोपनी जग्गामा सहिद तथा राष्ट्रिय विभूति पार्क निर्माण
२. महानगरका विभिन्न स्थानमा ७ वटा मोटरेबल पुल एवम् ५ वटा झोलुङ्गे पुलको निर्माण
३. महानगरका १७ वटा वडामा खुला व्यायमशाला निर्माण
४. सहरका मुख्य बजारक्षेत्र अन्तरगत ५ किमि स्मार्ट फुटपाथ निर्माण (औषत चौडाई २ मिटर)
५. पोखराको सिर्जनाचोकमा स्काई ब्रिज निर्माण
६. ग्रामीन वडाहरू जोड्ने ७४ किमी. कनेक्टिङ् रोड निर्माण, २८ किमि. सम्पुरक सडक निर्माण
७. महानगरका ८ वटा वडा कार्यालय भवन निर्माण
८. करिब ९ किमी अस्फाल्ट
९. फेवाताल संरक्षणका लागि ४ वटा सिल्टेसन ड्याम निर्माण
१०. सडक (आ.व. ०७४/०७५ देखि ०७६/०७७ सम्म)
 - क) ढलान - ८३.५ किमि.
 - ख) कालोपत्रे - ५५ कि.मि.
 - ग) ग्रावेल - १०३. २३ कि.मि.

जनजीवनको मुख्य आर्थिक श्रोत

कृषि, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार, उद्योग र व्यापार

पालिकाको आमदानीको मुख्य श्रोतहरू

- प्राकृतिक श्रोत- ढुङ्गा, गिरी, बालुवाको ठेका
- सम्पत्ती तथा भूमि मालपोत कर
- व्यावसाय कर
- वहाल कर
- विज्ञापन कर
- कवाडी शुल्क
- मनोरञ्जन कर
- पार्किङ् शुल्क
- पर्यटन शुल्क लगायत अन्य

महानगरपालिकाको कुल बजेट

क.स.	आर्थिक बर्ष	कुल बजेट	कैफियत
१	२०७४/०७५	४ अर्ब ३ करोड	
२	२०७५/०७६	५ अर्ब ५१ करोड	
३	२०७६/०७७	७ अर्ब ५४ लाख	
४	२०७७/०७८	६ अर्ब ११ करोड ७७ लाख	
५	२०७८/०७९	६ अर्ब २७ करोड ७५ लाख	

विवरण संकलन : मन क्षेत्री

मेलमिलाप गराउँ, सम्बन्ध बढाओौ।

पोखरा महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

गण्डकी प्रदेश, कास्की नेपाल

न्यायिक समितिमा पेश हुने विवाद एवं सेवाहरू

न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र :

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ बमोजिम

१) न्यायिक समितिलाई देहायका विवादको निरूपण गर्ने अधिकार हुनेछ ।

- (क) आलीधुर, बाँध गैनी, कुलो वा पानीधाटको बाँफाँड तथा उपयोग,
- (ख) अर्काको बाली नोकसानी गरेको,
- (ग) चरन, धाँस, दाउरा,
- (घ) ज्याला मजुरी नदिएको,
- (ङ) घरपालुवा पशुपत्ती हराएको वा पाएको,
- (च) जेष्ठ नागरकको पालापोषण तथा हेरचाह नगरेको,
- (छ) नाबालक छोरा छोरी वा पाति-पत्नीलाई इज्जत आमद अनुसार खान लाउन वा शिक्षा दीक्षा नदिएको,
- (ज) वार्षिक पच्चीस लाख रुपैयाँसम्मको विगो भएको घर बहाल र घर बहाल सुविधा,
- (झ) अन्य व्यक्तिको घर, जग्गा वा सम्पत्तिलाई असर पने गरी रुख खिरुवा लगाएको,
- (ञ) आप्नो घर वा बलसोबाट अर्काको घर, जग्गा वा सार्वजनिक बाटोमा पानी फारेको,
- (ट) संधियारको जग्गा तर्फ द्याल राखी घर बनाउन पर्दा कानून बमोजिम छोड्नु पने परिमाणको जग्गा नछोडी बनाएको,
- (ठ) कसैको हक वा स्वामित्वमा भए पनि परापूर्वदेखि सार्वजनिक रूपमा प्रयोग हुँदै आएको बाटो, वस्तुभाउ निकाल्ने निकास, वस्तुभाउ चराउने चोर, कुलो, नहर, पांखरी, पाटी पोवा, अन्तर्वाट स्वल, शार्पिक स्वल वा अन्य कुनै सार्वजनिक स्वलको उपयोग गर्ने नदिएको वा बाधा पुर्याएको,
- (ड) संघीय वा प्रदेश कानूनले स्थानीय तहबाट धनिरुपण हुने भनी तोकैका अन्य विवाद ।

२) न्यायिक समितिलाई देहायका विवादहरू गैलमिलापको मास्ट्यगाट मात्र विवादको निरूपण गर्ने अधिकार हुनेछ ।

- (क) सरकारी, सार्वजनिक वा सामुदायिक बाहेक एकाको हकको जग्गा अर्कोले चापी, मिची वा बुसाइ खाएको,
- (ख) सरकारी, सार्वजनिक वा सामुदायिक बाहेक आफ्नो हक नपुग्ने अरुको जग्गामा घर वा कुनै संरचना बनाएको,
- (ग) पर्ति-पत्नीबीचको सम्बन्ध विच्छेद,
- (घ) अगर्या बाहेको बढीमा एक वर्षसम्म केद हुन सक्ने कुट्टीपट ।
- (ঙ) गाली बेड्जाति
- (च) लुटपट,
- (छ) पशुपत्ती छाडा आडेको वा पशुपत्ती राखदा वा पाल्दा लापरबाही गरी अरुलाई असर पारेको,
- (ज) अरुको आवासमा अन्यथाकृत प्रवेश गरेको,
- (झ) अर्काको हक भोगमा रहेको जग्गा आबाद वा भोग चलन गरेको,
- (ञ) ध्वनी प्रदुषण गरी वा फोहोरमैला फ्याँकी छिमेकीलाई असर पुन्याएको,
- (ट) प्रचलित कानून बमोजिम मेलमिलाप हुन सक्ने व्यक्ति बाटी भई दावर हुने अन्य देवानी र एक वर्षसम्म केद हुन सक्ने फोजदारी विवाद

पोखरा महानगरपालिका
न्यायिक समिति

विकासको आधारशीला निर्माण गर्दै

महेश बराल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
पोखरा महानगरपालिका

पोखरा महानगरपालिकामा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा यो मेरो दोस्रो कार्यकाल हो। २०७१ सालमा मैले कार्यकारी अधिकृतको रूपमा तत्कालीन पोखरा उपमहानगरपालिकामा काम गर्ने अवसर पाएको थिएँ। करिव ६ वर्षपछि जनप्रतिनिधिहरु भएको महानगरपालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा कार्य गादाङ्का अनुभूतिहरु यस लेखमा समेट्ने कोसिस गरेको छु।

स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भई जनप्रतिनिधिहरुले जिम्मेवारी सम्हालेको पनि ४ वर्ष पुग्दैछ। हामीले जनताको विकासप्रतिको तिव्र चाहाना, सीमित स्रोत, ठूलो भूगोल, कमंचारीतन्त्रको सीमित खर्च

क्षमता तथा २ आर्थिक वर्षको काम हुने मुख्य समयमा निरन्तर रहेको कोभिडको माहामारीबीच जनप्रतिनिधिहरुको कामको समीक्षा गर्नुपर्ने हुँच्छ।

महानगरपालिकाले विकटलाई निकट ल्याउने नीति लिई सोही अनुरूप कनेक्टिङ सडकको अवधारणा अगाडि बढाएको छ। एउटै सडकमा १०, २० या ३० करोडसम्म बजेट विनियोजन भएको छ। ग्रामीण परिवेशको पोखरालाई सहरी पोखरासँग एकाकार गर्ने हिसाबले मात्रै होइन, बजेट अनशासन तथा खर्च व्यवस्थापनका हिसाबले पनि यो सही नीति हो। यसै गरी, सहरी सडकहरु असफाल्ट प्रविधिको प्रयोग गरी पुनः निर्माण गरिएको छ। यी सडकहरु १० वर्ष टिक्न सकेमा महानगरको रूप नै फेरिने अनुमान गर्न सकिन्छ। यसैगरी उपमेयरसँग महिला कार्यक्रम तथा सहरी गरिबी निवारण कार्यक्रमहरु पनि अनुकरणीय कार्यक्रहरु हुन् बरु यी कार्यक्रमहरुमा लगानी तथा दायरा वृद्धि गर्नुपर्ने देखिएको छ।

पूर्वाधार विकासको तर्फबाट विश्लेषण गर्दा, खासगरी, भवन निर्माणको पाटोबाट विश्लेषण गर्दा, म जनप्रतिनिधिहरुको कार्यकाललाई ५, १० र १५ वर्षका खाकामा रही विश्लेषण गर्न चाहन्छु। हालको जनप्रतिनिधिहरुको कार्यकाल बडा कार्यालयहरुको निर्माण, मर्मत आदि क्षेत्रमा केन्द्रित भएको छ। महानगर भवनको निर्माण सम्बन्धी तयारी चल्दै

छ। यो पहिलो ५ वर्षमा लगानी यिनै क्षेत्रमा केन्द्रित भएको छ र हुने देखिन्छ। दोस्रो ५ वर्षको कालखण्डमा यी भवनहरु सम्पन्न भई, स्वास्थ्य क्षेत्रका भवनहरु तथा कृषि एवं पशु सेवा तर्फका सेवा केन्द्रहरु निर्माण सम्पन्न हुने अवस्था अनुमान गर्न सकिन्छ। यो अवधिसम्मान हरेक घरमा दीगो खानेपानी उपलब्ध हुने तथा सिंचाइ योग्य जमिनमा सिंचाइको सुविधासमेत पुगिसक्ने अवस्था छ। त्यसपछिको ५ वर्षमा शिक्षा क्षेत्र सुधारतर्फ आवश्यक भवनहरु निर्माण गर्न सकिने अवस्था बन्नेछ।

शिक्षा क्षेत्र सुधारका अन्य गतिविधि भने हाल पनि सञ्चालित नै छन्। यो अवधिसम्मान सहरी क्षेत्र खासगरीबस्तीहरुका सडक पक्की भइसक्ने तथा सम्पूर्ण ग्रामीण परिवेशमा पनि आधारभूत पूर्वाधार निर्माण भइसक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ। जनप्रतिनिधिहरुको त्यसपछिको कार्यकालमा भने विकासका प्राथमिकताहरु परिमार्जन भईस्थानीय आर्थिक विकास, सहरी सौदर्यकरण वृद्धि जस्ता क्षेत्रहरु प्राथमिकतामा पर्ने अनुमान गर्न सकिन्छ। तर, योबीचमा पनि सामाजिक विकासका गतिविधि प्राथमिकतामा नपर्ने होइनन्।

महानगर सञ्चालनका लागि मुख्य आधारशीला भनेको कर्मचारीतन्त्रको स्थापना र व्यवस्थापन हो तर संघीय निजामती सेवा ऐन समयमा तर्जुमा हुन नसकेको कारणले प्रदेश तथा स्थानीय

तहमा कर्मचारीको सही विन्यास हुन सकेको छैन । पोखराको हकमा पर्ने कर्मचारी व्यवस्थापनको चुनौती समाधान गर्न सकिएको छैन । नेपाल सरकारबाट समायोजन भई आएका कर्मचारी र स्थानीय कर्मचारीको अन्तर्राष्ट्रिय भइसकेको छैन । स्थानीय कर्मचारीहरुका व्यवस्थापनका विषयमा पनि पर्याप्त काम गर्नु पर्नेछ । ३३ वटा वडा कार्यालय तथा विषयगत महाशाखाहरुको स्थापना भई कार्य सुचारु भएको छ भने स्वास्थ्य संस्थाहरु एवं कृषि तथा पशु सेवा तर्फका सेवा केन्द्रहरुको विन्यास गरी आवश्यक संख्यामा कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन गर्ने अवको दायित्व हो ।

स्रोत परिचालनको हिसाबले पनि पोखरामा पर्याप्त काम गर्न सकिएको छैन । कर दस्तुर परिचालनको हिसाबले सम्पत्ति कर, व्यवसाय कर तथा बहाल कर्मा सुधार गर्नुपर्नेछ । व्यवसाय कर र बहाल कर्मा दायर नै विस्तार गर्न सकिएको छैन भने सम्पत्ति करलाई थप व्यवस्थित बनाउन आवश्यक छ । व्यवसाय कर अनलाईनबाट भुक्तानी गर्ने सुविधाको स्थापना यसै आर्थिक वर्षमा आरम्भ हुन गइरहेको छ । राजस्व चुहावट नियन्त्रण पनि आजको अर्को चुनौती हो ।

पोखरा महानगरपालिकाको प्रशासकको रूपमा यहाँका नागरिकहरुसँग पनि मेरा केही गुनासा छैन । किन पटकपटक फैवातालको किनारा तथा सार्वजनिक जमिनमा अतिक्रमण हुन्छ र महानगरपालिकाकले बल प्रयोग गर्नु पर्ने हुन्छः किन सडकमा अरुको आँखा छलेर फेहर फाल्ने गरिन्छः हामी किन निर्माण सामग्री व्यवस्थित रूपमा राख्न सक्दैनैः किन सडकका फुटपाथमा पसल राख्दौँ वा राख्न दिन्छौँ फुटपाथ हटाऊ भनी माग गर्ने पनि हामी, साथै फुटपाथ हटाउदा गरिबको सामान फालेको भनी प्रश्न गर्ने पनि हामी नै हौ । सडकमा पार्किङ अव्यवस्थित भयो भनी माग

गर्ने पनि हामी साथै पार्किङको शुल्क लिएकोमा गुनासो गर्ने पनि हामी ।

यी माथि लेखिएका विषयहरु केही यस्ता विषयहरु हुन्, जस्ते हाम्रो समय र साधन स्रोतको लगातार व्यय गरिरहेका छन् । यो समय र स्रोतको कुनै सिर्जनशील क्षेत्रमा प्रयोग गर्नेबाट महानगर वञ्चित भइरहेकोतप आम महानगरबासीले चिन्तन गर्न आवश्यक देख्छु । अन्यथा थप थोर परिचालन गरी फिल्डमा काम गर्ने कर्मचारीको संख्या वृद्धि गर्नुपर्ने ।

तथा सार्वजनिक जमीन अतिक्रमणका समस्या यस्का उदाहरणहरु हुन् । ऐउटा गाउँपालिकादेखि महानगर सम्मको लागि ऐउटै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले प्रणाली र प्रक्रिया तोकेको कारणले महानगरको हकमा अधिकारको अधिकतम् केन्द्रीकरणको समस्या पनि अनुभव भएको छ ।

स्थानीयबासीहरुमा प्रणाली प्रतिको सम्मान भन्दा पनि भनसुनको कारणले काम लिन सकिन्दै भन्ने गहिरो सोचाइ रहेको मैले पाएको छु । हामीले स्थापना गरेको प्रणालीमा कानुनले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि कोही पनि नागरिक सेवाबाट वञ्चित हुँदैन तर जनमानसमा त्यो भावना पर्याप्त सञ्चार भएको छैन ।

नियमले मिल्ने कुरा पनि कर्मचारीले अल्पल्याउँछन्, तथा भनसुन गरेपछि नियमले नियमले काम पनि गरिदिन्छन् भन्ने दुइवटै अवधारणाले महानगरप्रति आम नगरबासीको सकारात्मक धारणा बन्न सकेको छैन ।

यिनै माथि उल्लिखित अवसर तथा चुनौतीको वीचमा हामीले काम गर्नुपर्ने अवस्था छ । तत्कालको चुनौती भनेको विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोरोना महामारीबाट शीघ्रताशीघ्र हामी सबै मुक्त हुनु छ । त्यसपछि संस्थागत विकास तथा पद्धति स्थापनातप रहामी सबैले सहकार्य गर्न आवश्यक छ । पोखराको तालहरुको सीमाओका सम्पन्न भएको छ, अब मापदण्डहरु पुनरावलोकन गरी त्यसमा ऐउटा स्पष्टता दिन आवश्यक छ । सफल देखिएका कार्यकमहरुको निरन्तरता तथा प्रभावकारी नभएका कार्यकमहरु क्रमशः सुधार गरी प्रभावकारी बनाउने वा खारेज गर्नेतर्फ कारबाही गर्नुपर्ने अवस्था छ । माथि उल्लेख गरेका समस्या तथा चुनौतीहरुलाई पार लगाउन र पोखराका आम जनताको अपेक्षा बमोजिम सेवा प्रवाह गर्न महानगर सफल हुनेछ ।

हाम्रा स्थानीय तहहरुमा ऐउटा प्रणाली स्थापित भइसकेको छैन । हाम्रो शासकीय अध्यासमा संक्रमणकालको संस्कार यथिपि विद्यमान नै छ । पोखराको हकमा, उक्त कारणले सिर्जना हुने जटिलताहरु पनि थपिएको मैले अनुभव गरेको छु । खासगरी साविकको पोखरा उपमहानगरपालिकामा साविक जिल्ला विकास समिति कास्की र लेखनाथ नगरपालिकाको जिम्मेवारी मात्रै थपिएको छैन, जटिलता पनि थपिएका छन् । नदीजन्य स्रोतको प्रयोग सम्बन्धी जटिलता तथा लेखनाथ क्षेत्रका ताल

भवनमा प्राथमिकता

पोखरा महानगरपालिकाले पछिल्लो ४ वर्षमा १० वटा बडा भवन तयार गरेको छ । सुविधा सम्पन्न कार्यालय । भित्र पार्किङ गर्न मिल्दछ । सेवाग्राहीको सहजताका लागि लिफ्ट पनि राखिएको छ । यसमध्ये केही निर्माणकै चरणमा छन् । १० वटा बडाको भवन मर्मत गरिएको छ भने अझै ६ बडाको भवन निर्माणको प्रक्रिया सुरु भएको छ । नयाँ बन्ने सबै भवनमा लिफ्ट राखिएको छ ।

जनप्रतिनिधि र कर्मचारीका लागि छुट्टाछुट्टै कार्यकक्ष छन् । पोखरा महानगरको मुख्य प्रशासकीय कार्यालयको भने बेहाल छ । एउटै कामका लागि सेवाग्राहीहरु धेरै कार्यालय चहार्पाँच वाध्यतामा छन् । पोखराको मुख्य प्रशासकीय कार्यालय न्युरोडमा छ । सामाजिक विकास महाशाखा सिर्जनाचौकमा सारिएको छ ।

स्वास्थ्य महाशाखा नयाँ बजार र न्युरोडमा बीचमा राखिएको छ, कृषि महाशाखा विरोटा र पशु महाशाखा रामधाटमा छ । स्वास्थ्य महाशाखा भाडामा छ, कृषि पनि हटाउन प्रदेशले उर्दी लगाएको छ । धेरैतर कार्यालय हुँदा नागरिकले दुख पाएका छन् । २०५२ सालमा पोखरा उपमहानगरपालिका हुनुअघि निर्माण भएको न्युरोडको कार्यालयले देशकै ठूलो महानगरपालिका चलाइरहेको छ । महानगरमा जनप्रतिनिधि चुनिएपछि पहिलो कार्यपालिका बैठकले प्रशासकीय नयाँ भवन बनाउने निर्णय गरे पनि अहिलेसम्म कार्यान्वयनमा

गएको छैना अहिले भने भवन निर्माणको तयारीमा महानगर जुटेको छ ।

माटेपानीस्थित पशु सेवाको जग्गामा भवन बनाउन लागिएको हो । यसका लागि डिपिआर तयार भइरहेको छ । २२ रोपनी जग्गा नेपाल सरकारले महानगरलाई हस्तान्तरण गरिसकेको मेयर मानबहादुर जिसीले बताए । भवन निर्माणका लागि पोखरा १७ का अध्यक्ष तीर्थराज अधिकारीको संयोजकत्वमा जग्गा खोजिवन समिति गठन गरिएको थियो । सोही समितिले तीन ठाउँ प्रस्ताव गरेको हो । नदीपुरास्थित नगर प्रशिक्षण केन्द्र, नयाँ बजारको प्रदर्शनी केन्द्र र माटेपानीको पशु कार्यालय भएको ठाउँमध्ये जुनसकै उपयुक्त हुने सिफारिस समितिले जनाएको छ ।

नगर प्रशिक्षण केन्द्रमा प्रदेशसभा बसिरहेको छ । प्रदर्शनी केन्द्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्रको रूपमा विकास गर्न लागिएको छ । सोही प्रतिवेदनको आधारमा पशु कार्यालयको जग्गा सबैभन्दा उपयुक्त देखिएको र त्यहि भवन बनाउन लागिएको मेयर जिसी बताउँछन् । महानगरलाई जग्गा खोजी गर्न तै ४४ महिना लाग्यो । उनका अनुसार भवन बनाउन करिब पैने अब लाग्ने छ । ‘जग्गा आयो । डिपिआर बनाएर शिलान्यास गाउँ,’ उनले भने, ‘सके यहि वर्ष नभए अर्को वर्ष सकिने गरी काम हुन्छ । नयाँ जनप्रतिनिधि आउँदा नयाँ भवनमा बस्न पाउँछन् ।’

त्यहाँ तीनवटा ब्लक बन्ने छन् ।

त्यसबाहेक नयाँ बजारमा महाशाखाहरु राख छैटै कार्यालय निर्माण हुँदै छ । पुरानो दमकलको जग्गामा भवन बनाउन २२ करोड लागत स्टिमेटको बोलपत्र समेत आह्वान भइसकेको छ । एकीकृत सेवा दिनका लागि महानगरपालिकाका महाशाखाहरु एक ठाउँमा राख्ने गरी यो भवन बनाउन लागिएको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश बरालले जानकारी दिए ।

महानगरले दीर्घकालसम्म चल्ने गरी भवन निर्माण गरिरहेको उनको भनाइ छ । ‘अहिले बनेका भवन कहि वर्षमै साँघुरो हुनु हुँदैन । कम्तीमा ५० वर्ष पछिसम्मलाई हेरेर अहिले भवन बनेका छन्, उनले भने, ‘काम केही ढिलो भयो होला । तर सोचाइ धेरै परसम्मको छ ।’ पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय सहर भएकोले त्यसलाई समेत ख्यालमा राखेर संरचना तयार गरिएको उनले सुनाए ।

बडा तहमा लिफ्ट सहितका भवन बनिरहदांदा महानगरमा भने एउटै कोठाभित्र धेरै कुर्ची टेबुल जोडेर बस्न वाध्य छन्, कर्मचारीहरु बडा भवन बाहेक पोखराले स्वास्थ्य चौकी र सहरी स्वास्थ्य केन्द्रको भवन पनि धमाघम बनाइरहेको छ । द बडामा नयाँ सहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरिएको छ । यहाँ ४६ वटा स्वास्थ्य चौकी, सहरी स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनमा छ । ४ बडामा नयाँ स्वास्थ्य चौकी बनेको छ, भने २ वटामा निर्माण अन्तिम चरणमा पुरेको छ । ■

चीनका ४ सहरबाट पोखरालाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग

पोखरा महानगरपालिकालाई चीनसँग भगिनी सम्बन्ध रहेका ४ शहरले स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेका छन् । एक कार्यक्रम बीच उक्त स्वास्थ्य सामग्री पोखरा महानगरपालिकालाई हस्तान्तरण गरिएको छ ।

चीनबाट सामग्री त्याउनका लागि सम्बन्ध गर्नु भएका नेपाल-चीन जनमैत्री संघका अध्यक्ष विश्वशंकर पालिखेले पोखरा महानगरपालिकाकी उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडलाई हस्तान्तरण गरेका हुन् ।

उपप्रमुख गुरुडले प्राप्त भएका सामग्री आवश्यक रहेको स्वास्थ्य क्षेत्रमा वितरण गरिने बताइन् । साथै पोखरा महानगरप्रति चासो र बारम्बार आएको सहयोगले भगिनी सम्बन्धलाई अझ मजबूत बनाएको उनले बताइन् ।

नेपाल-चीन जनमैत्री संघ पोखराका अध्यक्ष विश्वशंकर पालिखेले यसअधि पनि कोभिडको शुरुवाती अवस्थामा चीनका भगिनी सम्बन्ध रहेका सहरहरुबाट

महानगरलाई स्वास्थ्य सामग्री प्रदान भइसकेको जानकारी दिए । यसपाली आएको २ करोड बराबरको स्वास्थ्य सामग्री मध्ये २ थान भन्टिलेटर, १५ थान अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर, ५० थान अक्सिजन सिलिन्डर, ३०० थान अक्सिमिटर, १६४ बक्स आरटि पिसिआर किट र ५०० थान पिपिइ सेट महानगरपालिकालाई प्रदान गरिएको पालिखेले बताए । साथै उनले अरु बाँकी रहेका सामग्री जिपी कोइराला हास्पिटल, भेन्टीलेटर सोसाइटीलगाएत विभिन्न संस्थालाई प्रदान गरिने जानकारी दिए ।

पोखरा महानगर स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख हेमन्त शर्मा पौडेलले महानगरको आवश्यकतालाई ध्यानमा दिएर सहयोग प्राप्त भएकोमा धन्यवाद ज्ञापन गरे । साथै उनले प्राप्त भएको सामग्री आवश्यकता अनुसार उचित ठाउँमा वितरण गरिने बताए । पोखरा महानगरसँग भगिनी सम्बन्ध रहेका लिन्ज, कुनमिन्ड, गुन्जाओ र गार्जे गरी चीनका ४ सहरहरुले महानगरलाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेका हुन् । ■

स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण

पोखरा महानगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना भएको चिनको नानिड नगरले पोखरा महानगरपालिकालाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेको छ । कोरोनाको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेको हो ।

सोमवार पोखरा महानगरपालिकामा आयोजित कार्यक्रममा सामग्री त्याउनका लागि सम्बन्ध्यकारी भूमिका निर्वाह गर्ने चिन ओभरसिज एसोसिएसनका अध्यक्ष साड, पोखरा पर्यटन परिषद् अध्यक्ष गोपीबहादुर भट्टराई, माउण्ट कैलाश रिसोर्टका सञ्चालक नरेश भट्टराई लगायतले पोखरा महानगरपालिकाका उपप्रमुख

मञ्जुदेवी गुरुडलाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गर्न भएको हो ।

पोखरा महानगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना भएको चिनको नानिड नगरले पोखरा महानगरपालिकालाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेको छ । कोरोनाको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री महानगरलाई हस्तान्तरण गरेको हो ।

डिस्पोजल मेडिकल मास्क, ग्लोब्स, मेडिकल प्रोटेक्टिभ क्लोथिड लगायत गरी करिब २० लाख बराबरको स्वास्थ्य सामग्री रहेको परिषद्का अध्यक्ष भट्टराईले जानकारी दिनुभयो ।

उपप्रमुख गुरुडले पोखरामा दिनानुदिन संकमण बढाउने गएको अवस्थामा स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराउने चिनको नानिड नगरलाई धन्यवाद दिई प्राप्त स्वास्थ्य सामग्री आवश्यकताको आधारमा प्रयोग गरिने जानकारी दिनुभयो ।

चिनको नानिड सहरका प्रतिनिधि सन्देशले स्वास्थ्य सामग्री सङ्करणमा आवश्यक अवस्थामा पोखरा त्याइएको बताउनुभयो ।

उक्त कार्यक्रममा पोखरा-९ का अध्यक्ष रामराज लामिछाने, गण्डकी बहुप्राविधिक शिक्षात्मक निर्देशक लक्ष्मण तिमिल्सना लगायतले पोखराको भगिनी सम्बन्धको बारेमा बोल्नु भएको थियो । ■

धनबहादुर नेपाली

प्रवक्ता,
पोखरा महानगरपालिका

शान्तिपूर्ण जनआन्दोलनको सफलतापछि निर्मित नयाँ संविधानको मर्म अनुरुप सरकारको ३ सरचना बन्यो । संघ सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकारको निर्वाचनपछि जनप्रतिनिधि नेतृत्वलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत विकास गर्न लागिरहेका छन् । विकास र समृद्धिको महाअभियानमा देखिने चुनौतीको सामना गर्दै अघि बढनु समयको माग हो । स्थानीय सरकार निर्वाचित भएको चार वर्ष पूरा भएको छ । सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वयको आधारमा जनअपेक्षित चाहना पूरा गर्न हामी ३ वटै सरकार कठिवद्ध हुनै पर्दछ ।

पोखरा महानगरपालिका प्राकृतिक सम्पदा पर्यटकीय सहरका दृष्टिकोणले जति प्रख्यात छ त्योभन्दा देश भरकै महानगरमध्येको ठूलो क्षेत्रफल भएको महानगरले परिचित पनि । स्थापना कालको नगरपालिका,

समुन्नत नयाँ पोखरा र आगामी कार्यमार

उपमहानगरपालिका र अहिले महानगरपालिकाको स्वरूप संरचनामा महानगरको नेतृत्व भौतिक पूर्वाधार, नगरवासीको सशक्तीकरण र मानव शंसाधनको विकासमा समर्पित छ । महानगरको नगर कार्यपालिकामा नेकपा (एमाले) को र नेपाली काग्येसको प्रतिनिधित्व छ । विकास र समृद्धिको साभा एजेन्डा नेकपा(एमाले) बाट नेतृत्वमा रहेका निर्वाचित नेतृत्वबाट राजनीतिक आग्रह पूर्वाग्रह नराखी स्थानीय सरकारमा प्रतिपक्ष हुदैन भन्ने मान्यता राख्यै अघि बढेको अवस्था छ । पूँजीगत खर्च, पूर्वाधारको आवश्यकता, योजनाको प्राथमिकताका आधारमा स्थानीय सरकार सञ्चालन २०७४ बाट निर्देशित छौं । यो मनोविज्ञानले पोखराको विकासलाई सहमतिमा साभा रपमा लिई र संघीय लोकतन्त्रलाई संस्थागत गर्न बल पुगको महसुस गरिन्छ ।

पोखरा महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको ४९ वटा पूर्णबैठक

सम्पन्न भएका छन् ८ वटा नगर सभा (बजेट सभा एवं एन कानुन निर्माण सभा)सम्पन्न भएका छन् । पोखरा महानगरको भौतिक विकास पोखरेली नागरिकको मानवीय विकासमा बजेट विनियोजन, आर्थिक क्षेत्रको उत्थान र कृषि क्षेत्र एवं नागरिकको स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुलभता विषयले महत्व पाएका छन् ।

पोखरा महानगरपालिकाले सयौं विषयमा संघीय र स्थानीय सरकारको काम, कर्तव्य र उद्देश्य पूरा गर्न ऐन कानुन निर्देशित आचार सहिता, कार्यविधि बनाउने काम सम्पन्न गरेको छ । जसबाट स्थानीय नागरिकबीच काम गर्न बैधता प्राप्त गरेको छ । महानगरको भौतिक अवस्थालाई प्राविधिक रूपमा बलियो बनाउन महानगर भवन प्रशासनिक महाशाखा भवनको डिजाइन पास गर्ने र निर्माण टेन्डर गरिसकेको

अवस्था छ । सबै वडा कार्यालय भौतिक पूर्वाधार सम्पन्न बनाउने क्रममा केहीबाहेक नयाँ कार्यालय भवनमा सुपान्तरण भइसकेका छन् । वडा कार्यालयमा प्राविधिक एंवं प्रविधिले सम्पन्न बनाउन पर्याप्त कर्मचारी व्यवस्था गरिएको छ । कर्मचारीलाई दक्ष बनाउन कर्मचारी नीति एंवं जिम्मेवारीमा फेरबदल गरिएको छ । नागरिकको ढोका उघारेपछि देखिने भेटिने सरकारको रूपमा स्थानीय सरकारलाई हेने बुझ्ने गरिन्छ । सोही अनुरुप हिजो महानगरबाट हुने गरिएका कामहरु वडा तहबै सम्पादन गरिएको छ । महानगर नेतृत्वलाई महानगरकै विकासको नीति बनाउन सहजता ल्याइएको छ ।

हिजो गाविस रहेका वा नगर वडामा गाभिएका वडालाई विकास पूर्वाधारमा प्राथमिकता दिइएको छ । बाटो, सिँचाइ, कृषिमा आवश्यक बजेट विनियोजन र कास्कीकोट, निर्मलपोखरी, भरतपोखरी, कालिका माझठानामा बहुत खानेपानी योजना लागु भएको छ । फेवाताल लगाएतका द वटै ताल संरक्षण नीति, स्वच्छ तालको अभियान चलाइएको छ । पर्यटकीय सहरको रूपमा संसारमा पोखराको पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न सडक बाटा चौडा गर्ने, फुटपाथ निर्माण गर्ने, वृक्षरोपण गर्ने, गाड्न डिभाइडर बनाउने, लेक टु लेक साइकल ट्रायाक एंवं साइकल

सिटीको पूर्वाधार तयार गर्ने काम सुरुआत भएका छन् । ताल संरक्षण कृषि उपज जग्गा संरक्षणका लागि सिल्ट्रेसन ड्याम बनाईएको छ ।

विश्वव्यापी कोरोना संक्रमण नियन्त्रणमा आवश्यक स्वास्थ्य मापदण्ड बनाउने ५० शयाको अस्पताल निर्माण गर्ने, विपदमा परेका निमुखा मजदुरहरुलाई राहत बाँड्ने काम भएका छन् । शिक्षा महाशाखाबाट निमावि तह को पाठ्यक्रम तयार गर्ने काम प्राविधिक शिक्षा शाखा सञ्चालन गर्ने र नयाँ युवा विद्यार्थीलाई सुलभ शिक्षामा प्राथमिकता दिएको छ । सहरी क्षेत्रका वडाहरुमा अमेरिकन प्रविधि अल्फाल्ट पिच गर्ने र ट्राफिक जेब्राकस लाइन एंवं सावधानी संकेत प्रविधिमा जोड गरिएको छ । कृषि क्षेत्रलाई अनिवार्य कूल बजेटको १० प्रतिशतब्जेट छुट्याउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । लोकतन्त्रलाई सुदृढ गर्ने आधार स्वच्छ प्रशासन सुशासन भएकाले महानगरीय प्रशासनलाई बदलिएको राजनीतिक व्यवस्था अनुकूल सुदृढ गर्न केन्द्रित गरिएको छ ।

महानगरले मानवीय संशाधन विकासमा नयाँ नीति अधि सार्दै घरेलु, कृषि उद्योगलाई विशेष कार्यक्रमको रूपमा

स्वरोजगार बढावा दिन केन्द्रित भएको छ । न्याय सम्पादन, महिला, उत्थानमा उच्चमी प्रोत्साहन अर्थिक कार्यक्रम ल्याइएको छ । पार्क, उद्यान, बाटिका निर्माणमा अग्रसर भएका छौं । आकाशे पुल निर्माण अन्तिम चरणमा छ । सहरी क्षेत्रका सडकहरुमा सिसी क्यामेरा जडान कार्यक्रम सुरु हुँदैछ । साहित्य, संस्कृत क्षेत्रको उत्थानका लागि पोखरा प्रज्ञा प्रतिष्ठान नगर युवा परिषद, महानगरस्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरी पदाधिकारी चयन गरिएको छ ।

यसका बाबजुद पोखरा बसपार्क निर्माण, अन्तर्राष्ट्रिय सभाहाल निर्माण, नयाँ क्षेत्रमा आधुनिक ल्यान्डफिल साइडको खोजी पोखरा सभागृह पुनःव्यवस्थापन गर्न पोखरा महानगरपालिका आफैमा ढिला भएको छ । अबका दिनमा गौरवका योजनाको रूपमा यी योजना सम्पन्न गर्नुपर्ने दायित्वलाई ख्याल गर्ने पर्ने ठाउँमा हाम्रो महानगर नेतृत्व हामी पुग्ने पर्दछ । ■

(तस्विर : प्रभात जंग गुरुङ)

स्वास्थ्यमा छलाड़ मार्दै पी महानगर

जीवन श्रेष्ठ

नेपालको संविधान २०७२ जारी भएसँगै मुलुकमा संघीय शासन प्रणाली स्थापना भयो । संघीय शासन अनुसार नै २०७४ वैशाखमा ३१ गते स्थानीय तहको निर्वाचन भयो । आफूले चुनेर पठाएका प्रतिनिधिहरूमार्फत विकास निर्माण, स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी लगायत आधारभूत आवश्यकताहरू पूरा हुँदै जानेमा आम महानगरबासी आशावादी छन् । जनताको आशा र अपेक्षा तथा आवश्यकता अनुसार पोखरा महानगरले पूर्वाधार निर्माण र विकासका कामहरूलाई तिब्रता दिनुका साथै स्वास्थ्य क्षेत्रमा पनि ठूलो लगानी गरेको छ ।

जनप्रतिनिधिहरूले काम सुरु गर्नुपूर्व जीर्ण र प्रयोगविहीन भएका भवनहरूको मर्मत, स्वास्थ्य संस्था नभएका ठाउँहरूमा नयाँ संरचना निर्माणसहित स्वास्थ्यकर्मीसमेत खटाइएको छ । जसले गर्दा महानगरबासीले आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच प्राप्त गरेका छन् ।

भएका संरचना मात्र होइन महानगरले स्वास्थ्यका लागि आवश्यक पर्ने संरचनाहरू पनि थपेर नागरिकहरूको स्वास्थ्य सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाएको छ । पोखरा महानगरपालिकामा ४६ वटा स्वास्थ्य संस्था छन् । महानगरमा एउटा सुविधा सम्पन्न अस्पताल, २१ वटा सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १९ वटा स्वास्थ्य चौकी, दुईवटा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, एउटा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र, र दुईवटा आयुर्वेदिक औषधालय सञ्चालनमा छन् ।

यी स्वास्थ्य संस्थामध्ये पोखरा ३ नदीपुरिस्थित सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, पोखरा १२ स्थित सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, पोखरा ७ रत्नचोकस्थित सहरी स्वास्थ्य केन्द्र यसै

वर्ष सुरु भएका हुन् । सहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र पोखरा-८ मर्मतसम्भार गरिएको छ । विगतमा जीर्ण अवस्थामा रहेको उक्त केन्द्र मर्मतपछि नियमित सेवा प्रवाह भइरहेको छ ।

पोखरा ३२ दुर्गामन्दिरस्थित सहरी स्वास्थ्य केन्द्र र पोखरा ३१ पचमैयास्थित सहरी स्वास्थ्य केन्द्र पनि मर्मत गरिएको छ । पोखरा महानगरपालिका श्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख हेमन्त पौडेलका अनुसार ती भवनहरु मर्मतपछि सेवाहरु सुचारू अवस्थामा छन् ।

महानगरले ५ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरू निर्माण पूरा गरेको छ । जसमध्ये पोखरा ३० स्थित शिशुवा अस्पतालमा थप भवन निर्माण भएको छ । १५ शड्याको शिशुवा अस्पताल ५० शड्याको बनाइ सञ्चालन भइरहेको छ । सो अस्पतालमा ५० शैया कोभिड १९ रोग रोकथामको लागि जेठ १४ गते देखि सञ्चालनमा आउने तयारीमा रहेको छ ।

खर्च

पोखरा -१६ स्थित अर्मला प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र भवनको पनि निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ भने पोखरा ३१ बेगनास स्वास्थ्य चौकी निर्माण सम्पन्न भएको छ । त्यस्तै पोखरा -२६ स्थित राखी स्वास्थ्य चौकी पोखरा -१९ स्थित लामाचौर स्वास्थ्य चौकीको पनि निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ ।

महानगरले पोखरा -२३ मा भदौरे स्वास्थ्य चौकीको भवन पनि निर्माण गरिएको छ । बेगनास आयुर्वेद औषधालय पोखरा -३१ मा पनि भवन निर्माण कार्य भइरहेको छ । पोखरा -२४ कास्कीकोट र पोखरा -२५ हेमजास्थित हेमजा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको अन्तिम चरणमा छन् ।

महानगरले वडा नं ३,४,७,८,९,१०,१२ र ३३ गरी ८ वटा नयाँ सहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरी कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सञ्चालन गरेको छ ।

महानगरको आफै व्यवस्थापनमा ५ वटा एम्बुलेन्स संचालन भैरहेको छ । ती एम्बुलेन्समार्फत महानगरबासीले चाहेको समयमा चुस्तरुपमा सेवा प्राप्त गरिरहेका छन् । महानगरबासीको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै थप एक शब वाहन र एक एम्बुलेन्स खरिद कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

हाल महानगरले २८ वटा वडाहरूमा वडास्तरमा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरूको स्थापना एवं व्यवस्थापन गरी वडास्तरमा नागरिकहरूलाई निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको प्रत्याभूति दिएको छ । महानगरले सञ्चालन गरिरहेका यी स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत निरन्तर रुपमा ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्नुका साथै सरुवा रोग नियन्त्रणमा अग्र पैकिमामा रही कार्य गरिरहेको छ ।

उसो त पोखरा महानगरले महामारीको रुपमा फैलिरहेको कोरोना रोकथाम तथा

नियन्त्रणका लागि क्वारेन्टाइन सञ्चालन, आइसोलेसन सेन्टर सञ्चालन, पिसिआर स्वाब संकलन लगायतका कार्य सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

समुदायस्तरमै महिलाहरूको विशेष स्वास्थ्य समस्या जस्तै: पाठेघर मुखको क्यान्सर, स्तनको क्यान्सरको स्किनिङ तथा उपचारको रेफर गर्ने गरिएको छ । निशुल्क औषधी तथा स्वास्थ्य सामग्रीको नियमित आपूर्तिको सुनिश्चितता गरिएको छ । गर्भवती एवं सुक्रेरी महिला तथा शिशुहरूको पोषण प्रवर्द्धन एवं खोप सेवाको नियमिततासमेत गरिएको छ । महानगरले स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति हुने आमा तथा जन्मने बच्चाको स्वास्थ्य रक्षाको लागि न्यानो कपडा एवं यातायात खर्चको व्यवस्था गरिएको छ । ■

लक्टाण तथा चिन्हहरू नभएका (asymptomatic) कोमिड १५ बिरामीहरूले घरमा आइसोलेशन

१. हावा खेल्ने तथा प्रकाश पर्याप्त आउने छुटै कोठामा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
२. उपचार अवधिभर बाहिर ननिस्कने र आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू परिवारका सदस्य मार्फत उपलब्ध गराउने ।
३. खानपानको व्यवस्थामा विशेष सावधानी अपनाउननहोस् : पर्याप्त मात्रामा पानी, झोलिलो खानेकुरा र पोषिलो खानेकुरा खाने ।
४. प्रयोग गरिएका भाँडाहरू सुरक्षित रूपले सफा गर्ने र राम्रो सँग सुकेपछि मात्रै पुनः प्रयोगमा ल्याउने ।
५. स्नानघर/शौचालयको छुटै व्यवस्था मिलाउने र सामुहिकरूपमा प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था भएमा प्रत्येक प्रयोग पछि सरसफाईमा प्रयोग हुने disinfectant ले राम्रो सँग सफा गरे पश्चात मात्रै अन्य सदस्यले प्रयोग गर्ने ।
६. हात धुने बेसिनहरू संक्रमणको श्रोत हुन सक्ने पर्याप्त जानकारी गराई दाँत माझ्ने ब्रस लगायतका सामानहरू राख्ने छुटै बेसिनको प्रयोग गर्ने ।
७. धेरै प्रयोग हुने चिजहरू जस्तै : ढोका, बेसिनका ह्यान्डल, टेबल तथा अन्य सामग्रीहरू जुन धेरै व्यक्तिहरूले चलाउने वा धुने सम्भावना रहन्छ, त्यस्ता सामानहरूको disinfectant प्रयोग गरी नियमित सफा गर्ने ।
८. हात धुने साबुन र पानीको पर्याप्त व्यवस्था गर्नुपने र सबै सदस्यहरूले समय समयमा हात धुने ।
९. भाँडाकुँडा, कपडा धुनका लागि पन्जा लगाएर धुने वा मेसिनमा छुटै धुने र राम्रोसित घाममा सुकाउने ।

natic) र सामान्य चिन्हहरू भएका (mild) नेसनमा बर्ता पालना गर्नुपर्ने नियमहरू

१०. निजको हेरचाह र प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहने व्यक्ति र निजले अनिवार्य रूपमा मेडिकल मास्क प्रयोग गर्ने ।
११. बढी जोखिममा रहने समुहहरू जस्तै : दिघ रोगीहरू ६० वर्ष माथिका जेष्ठ नागिरकहरू, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई निजको सम्पर्कबाट टाढा राख्नु पर्दछ ।
१२. दिनमा कम्तिमा ३ पटक ज्वरो जाँच गरी रेकर्ड राख्ने ।
१३. हरेक दिन दुई पटक आफ्नो स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीलाई फोन वा एस.एम.एसमार्फत जानकारी गराउने ।
१४. निम्न अवस्थाहरू देखिएमा निज वा निजको हेरचाहमा संलग्न व्यक्तिले तुरन्तै सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीलाई जानकारी दिनुपर्नेछ :
 - श्वासप्रश्वासमा किठनाई भएमा
 - छाति दुख्ने वा भारी महशुस भएमा
 - ओठ तथा अनुहार निलो देखिएमा
 - होस हराएमा
 - अन्य कुनै जिटल अवस्था देखिएमा

पुनर्शब्द: घरमै आइसोलेसनमा बस्नु भएका विरामीहरूलाई सम्बन्धित वडाका स्वास्थ्य संस्थाको स्वास्थ्यकर्मीले सम्पर्क गर्नु हुनेछ र डाक्टरको नम्बर उपल्ध गराउनु हुनेछ ।

पोखरा महानगरपालिका स्वास्थ्य महाशाखा

महानगरले बनायो मानवित्र

पोखरा महानगरपालिकाले समुन्नत पर्यटकीय पोखरा नारासहित त्रिवर्षीय आवधिक योजनामा पर्यटनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । पर्यटकीय हिसाबले निकै महत्व राखेपे पोखरालाई दिगो र द्रुत विकासका लागि दूरदृष्टिका साथ तयार गरिएको योजनामा समाजबादको आधारशीला निर्माणको प्रयास गरिएको छ ।

महानगरपालिकालाई पर्यटन केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने पर्यटन नीति तथा आचारसंहिता तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने कुरामा जोड दिई विकासका प्राथमिकताका क्षेत्र तथा नीतिमा साहित्य, कला संस्कृति, पर्यटन प्रवर्द्धन तथा उद्यम विकासलाई राखिएको छ । महानगरभित्रका सबै भाषाभाषी तथा कला, संस्कृति, साहित्य, धर्म तथा सांस्कृतिक धरोहरको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्ने नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने उल्लेख छ ।

सांस्कृतिक तथा पर्यटनको लक्ष्यमा वदलिदौ परिवेशमा पर्यटन व्यवसायलाई नयाँ तरिकाले विकसित गरी

पोखरालाई ज्ञानविज्ञान, ध्यान, संस्कृति, मनोरञ्जनसहितको आधुनिक पर्यटनको गन्तव्यस्थलका रूपमा विकास गरी विश्व मानवित्रमा पर्यटन केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने जनाइएको छ ।

त्रिवर्षीय आवधिक योजनाले जनताको सहभागितामा समग्र महानगरपालिकाको आमूल रूपान्तरण गरेर नेपालको सविधानले परिकल्पना गरेर अनुसारको समाजबाद उन्मुख समाजको निर्माण गर्ने लक्ष्य लिएको पोखरा महानगर सहरी योजना आयोगका उपायक डा रामचन्द्र लामिछानेले जानकारी दिए ।

आवधिक योजनाको लक्ष्यमा नीला ताल, समृद्ध संस्कृति, सुरक्षित सहर, वैज्ञानिक दृष्टिकोण, उत्थानशील तथा समावेशी भौतिक पूर्वाधारमा जोड दिईएको छ । आयोगले तयार गरेको आवधिक योजनामा ३५ योजनाका विषय र त्यसका विषयग क्षेत्रलाई समेटिएको छ ।

यसको उद्देश्यमा पर्यटनका लागि आवश्यक विधि, विधान र पूर्वाधार संरचनाको विकास एवं विस्तार गर्ने

पोखरालाई विश्व पर्यटन गन्तव्यको केन्द्रका रूपमा विकास गरी आर्कषक रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसर विस्तार गर्ने रहेको छ । त्यसैगरी महानगरपालिकामा पर्यटन महाशाखा र पर्यटन परिषदको स्थापना गर्ने, महानगरपालिकाको सम्भावनालाई प्रष्टुत गर्ने पर्यटन गुरुयोजना तयार गर्ने, पर्यटन व्यवसायीलाई संगठित गरी पर्यटन व्यवसायी, महानगरपालिका, सहकारी र नागरिकको सहभागितामा वित्तीय संस्थाको स्थापना गरी पर्यटन व्यवसायको प्रवर्द्धन गर्ने, नयाँनयाँ पर्यटन गन्तव्य र पर्यटन उत्पादनको विकास गर्ने सम्भावित सूची तयार गरी विस्तृत परियोजना तयार गर्ने, संघ, प्रदेश, गैसस, निजी क्षेत्र, अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ संस्थासँग साझेदारी गरी सम्भावित पर्यटन गन्तव्य र उत्पादनका लागि आवश्यक पर्यटन व्यवसायका लागि आवश्यक संरचना तयार गर्ने उक्त त्रिवर्षीय योजनामा उल्लेख छ ।

पर्यटन शक्तिको विकास गर्ने र पर्यटन व्यवसायका लागि आवश्यक पर्यटन जनशक्तिको नियमित रूपमा

सीप, क्षमता तथा दक्षता विकास गर्ने संयन्त्र तयार गर्ने, महानगरपालिका र विदेशी तथा स्वदेशी महानगरपालिका एवं नगरपालिकासँग भागीनी सम्बन्ध स्थापना गर्ने, पोखरामा अन्तर्राष्ट्रियसभा सम्मेलन गर्न विभिन्न सरोकारवालासँग सहकार्य गर्ने रणनीति रहेको योजनामा उल्लेख छ ।

योजनाको कार्यक्रम कार्यविधि तथा क्रियाकलापलाई पनि विषयगत रूपमा समेत खुलाइएको छ । महानगरपालिकाको विस्तृत पर्यटन परियोजना तयार गरी दक्षिण एसियाको विशेष पर्यटकीयस्थलका रूपमा विकास गर्ने, घरबस्तीको सौन्दर्यकरण गर्ने, बाटाको दाँयाबाँया विरुद्ध रोपन, खोलाको किनारामा बाँस एवं बृक्षरोपण, सार्वजनिक शौचालय आदिको व्यवस्थापन गर्ने, उद्यम तथा उद्यमशीलता विकासका लागि आवश्यक नीति तथा स्रोतको व्यवस्था गर्ने वातावरण निर्माण गरिने, महानगरपालिकाभित्रका कला, साहित्य तथा संस्कृतिको प्रवर्द्धन गरेर व्यावसायिक विकासका लागि समूह

गठन गरी परिचालन गर्ने योजनामा छ ।

नागरिक र महानगरपालिकाको संयुक्त सहभागितामा सहकारी, लघुवित्त, पोखरा पर्वाधार विकास निगम तथा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमार्फत पुँजी निर्माण गरी नागरिकको सीप, दक्षता तथा सांगठनिक सबलीकरण एवं आधारभूत भौतिक पूर्वाधारको निर्माण गरी श्रममा आधारित अर्थतन्त्रलाई ज्ञानमा आधारित अर्थतन्त्रमा रूपान्तरण गरी उद्यम व्यवसाय तथा कृषि, पशु, वनलगायतका सबै खाले उत्पादनलाई आधुनिकरण गरेर उद्यमशीलता विकास तथा बजार सुनिश्चितामार्फत वातावरणमैत्री आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृति रूपमा समृद्ध महानगरपालिका बनाउने लक्ष्य राखिएको छ ।

महानगरपालिकावासीमा समर्पित सो गुरुयोजना तयार गर्न विविध पक्षमा सहयोगको अपेक्षा गरिएको महानगरका उपप्रमुख एवं योजना सहजीकरण समितिका संयोजक मञ्जुदेवी गुरुडले जानकारी दिइन् । उनले नेपालको संविधान २०७२ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को अधिनमा रही महानगरपालिकाको दिगो र द्रुत विकासका लागि यो नै विकासको पहिलो मार्गचित्र भएको बताइन् ।

संघीय सरकारको १५ औं पञ्चवर्षीय योजना, गण्डकी प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७७/७७ देखि २०८०/८१) सम्मका उद्देश्यलाई दृष्टिगत गरी पर्यटन, कृषि, ऊर्जा, उच्चोग, पूर्वाधार र मावन सशेषन विकासका माध्यमबाट समतामूलक तथा फराकिलो उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गरी समृद्ध प्रदेशको आधारशिला निर्माण गर्नु रहेको महानगरका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश बरालले बताए । ■

छोराछोरी अनलाइन कक्षामा आमाहरु कापी कलम च्यापेर स्कुलमा

एकराज गिरी

भण्डे डेढ वर्षदेखि विद्याय बन्द छन् । विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस संक्रमणसँगै रोकथापम र नियन्त्रणका लागि सरकारले देशमा लकडाउन घोषणा गयो । २०७६ चैत ११ गते देखि विद्यालय बन्द छन् । विद्यार्थीहरु विद्यालय गएका छैनन् । घरबाटै अनलाईन कक्षाबाट पढन बाध्य छन् । तर पोखरा महानगरपालिकाकै एक विद्यालयमा आमाहरु विद्यालय पुगेर आफ्नो पढेन रहर पुरा मात्रै हैन् । कखरा र एविसीडि लेख्न सिन्हुभएको छ ।

पोखरा महानगरपालिकाले विगतमा शिक्षा आर्जनबाट बिच्चित भएका महिलाहरुका लागि उपप्रमुखसग महिला अन्तर्गत शैक्षिक सहजेता कार्यक्रम सञ्चालन गरेपछि आमाहरुले आफ्नो बढने धोको पुरा गर्नुभएको छ ।

बुढायौलीले अक्षर ठम्याउन् मुस्कील तर आँखा तन्काउदै क, ख, पढनुहन्छ । महानगरपालिका भएपनि ग्रामिण क्षेत्रमा पर्ने पोखरा २२ उल्लेरीका आमाहरु क, ख रा पढन थाल्नुभएको छ । त्यति मात्रै हैन पढेर मोवाईल चलाउने एक मात्र धोको छ । सुचना र प्रविधिको युगमा सबैले मोवाईलमा कुरा गरेको देख्दा उहाँहरुलाई पनि मोवाईलमा कुरा गर्ने रहर छ । त्यसैले उमेरले ६० वर्ष नान्हुभएकी बीरकुमारी वि.क हातमा कापी र कलम च्यापेर पढन जानुहन्छ । मान्धेमा लगाव र इच्छा शक्ति भए उमेरे छेदैन भन्ने उदाहरण पनि दिनुभएको छ वि.कले । उबेला पढने चाहना हुदाँ समय र परिस्थितिले स्कूल पुगेर पढन पाइन उहाँले भन्नुभयो बुढेसकालमा भएपनि पढने चाहना पुरा भएको छ । नहेरी नाम र कखरा लेख्न सक्ने हुने इच्छा छ ।

६० वर्षिय सरस्वती शर्माले भन्नुभयो, 'नाम लेख्न जाने हन्छ । यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने महानगर र कार्यक्रम त्याउन भुमिका खेल्ने सबैइ धन्यबाद छ ।' पोखरा-२२ उल्लेरी आमा समुहले पोखरा महानगरमा पुगेर शैक्षिक सहजेता कार्यक्रम माग गरेर अहिले ३५ जना आमाहरुलाई पढने व्यवस्था गरेको आमा समुहकी अध्यक्ष शान्तिकमारी गुरुडले बताउनुभयो । ३५ जनालाई दुई कक्षामा बाँडेर पठाउने गरेको छौ अध्यक्ष गुरुडले भन्नुभयो, 'कखरा पढन र लेख्न जान्नेहरु र एविसीडि पढन जान्नेहरुका लागि छुट्टाछुट्टै कक्षा सञ्चालन गरेका छौ ।' आफ्नो घरको काम सकेर आमाहरु कापी, कलम च्यापेर नजिकैको श्री चण्डी आधारभूत विद्यालयमा पुग्नुहन्छ । उहाँहरु कक्षामा गुन्दी ओआएर पढनुहन्छ शिक्षिका सुझा गिरीले भन्नुभयो, 'आमाहरुलाई पढाउन सजिलो भएको छ । उहाँहरुले मन लगाएर पढनुहन्छ । त्यसैले बुझाउन असहज भएको छैन ।'

उहाँहरुलाई बुझाउन सहजहोस भनेर कखरा र एविसीडि जान्नेहरुलाई छुट्टाछुट्टै कक्षा सञ्चालन गरेका छौ शिक्षिका

गिरीले भन्नुभयो । दिनभरी घरको सबैका सकेर बेलुका ५ देखि ७ बजे दुई घण्टा उहाँहरुले पढन समय व्यस्थाप गैरे आएको जमुना गुरुडले बताउनुभयो । तीन महिना सञ्चालन हुने शैक्षिक सहजेता कार्यक्रमका लागि शिक्षिकाको तलब, कापी, कलमका लागि आवश्यक रकम उपप्रमुखसंग महिला कार्यक्रमबाट महानगरले उपलब्ध गराउदै आएको छ ।

महिलाहरुले पढन लेख्न नजान्दा धेरै समस्यामा परेका कारण उनीहरुका लागि शैक्षिक सहजेता कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको पोखरा महानगरपालिका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले बताउनुभयो । हिजोका दिनमा महिला दिदीबहिनीहरुले विभिन्न कारणले शिक्षा आर्जन गर्नाबाट बिच्चित भएका कारण कानूनी समस्यामा फस्ने गरेको धेरै उदाहरण उपप्रमुख भएर आएपछि याता पाए त्यसैले महिलाहरुलाई शिक्षाको आवश्यकता महसुस गरेर विगत तीन वर्षदेखि यो कार्यक्रम सञ्चालन गरेको उहाँको भनाई छ ।

वक्तृत्वकलामा अपेक्षा प्रथम

अन्तर्राष्ट्रिय युवा दिवस तथा संविधान दिवसको अवसरमा पोखरा महानगरपालिका युवा परिषदले आयोजना गरेको 'समृद्ध राष्ट्र' निर्माणमा युवाहरुको भूमिका निर्णयक' विषयक बक्तृत्वकला प्रतियोगितामा पोखरा-८ की अपेक्षा अधिकारी प्रथम हुनुभएको छ । त्यसै पोखरा १५ की सुप्ता आचार्य द्वितिय, तृतीय पोखरा ३३ का सुभाष अधिकारी हुनुभयो । त्यसै प्रतियोगितामा पोखरा ७ की कृतिका पराजुली र पोखरा २३ का शिव परियार, पोखरा ३० का सौरभ खन्नाले सान्त्वना स्थान प्राप्त गर्नुभयो । प्रथम, द्वितीय, तृतीय र सान्त्वनाले क्रमशः दश हजार, आठ हजार, छ हजार र एक/एक हजार रुपैयाँ सहित प्रमाणपत्र प्राप्त गरे । विजयीहरुलाई पोखरा

महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुड, पोखरा महानगर शिक्षा महाशाखा प्रमुख हेमप्रसाद आचार्य र युवा परिषद महानगर उपाध्यक्ष हरिबोल गौतमले पुरस्कार वितरण गर्नुभयो । प्रतियोगितामा पोखरा महानगरका २९ जनाले सहभागीता जनाएका थिए ।

कार्यक्रममा बोल्दै उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले समृद्ध नेपाल निर्माणमा युवाहरुको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको बताउदै युवाहरुले व्यक्त गरेका विचारलाई आत्मसाथ गढै अगाडी बढेने बताउनुभयो । उहाँले युवाहरुको श्रमसिपलाई राष्ट्र निर्माणमा लगाउनुपर्नेमा जोड दिई रोजगारीका अवसर सृजनाका लागि महानगरपालिका लागि रहेको स्पष्ट पार्नुभयो । महानगर

शिक्षा महाशाखा प्रमुख हेमप्रसाद आचार्यले युवाहरुको लागि महानगरले विभिन्न कार्यक्रम र योजना ल्याएको बताउदै युवाहरुले राष्ट्र निर्माणमा साझेदारका रूपमा भूमिका खेल्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

युवा संघ नेपाल गण्डकी प्रदेशका अध्यक्ष महेन्द्र गुरुडले युवाहरुले राजनीतिक विषयमा चासो राख्दै आफनो अध्ययनलाई अगाडी बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । उहाँले केपी ओली नेतृत्वको सरकारले शैक्षिक प्रमाणपत्र धितो राखेर ऋण पाउने व्यवस्था गरेको बताउदै यसले युवालाई स्वरोजगार बनाउन भूमिका खेल्ने बताउनुभयो । कार्यक्रम महानगर युवा परिषदका अध्यक्ष हरिबोल गौतमको अध्यक्षतामा भएको थियो । ■

बाल दिवसमा कविता प्रतियोगिता

५७ औ राष्ट्रिय बालदिवसको अवसरमा आयोजित पोखरा महानगरपालिका बाल मञ्चले आयोजना गरेको कविता प्रतियोगितामा लेखनाथको त्रिभुवन शान्ति नमूना माध्यमिक विद्यालयकी मञ्जिता खड्का प्रथम हुनुभएको छ । १३ जना प्रतिस्पर्धीलाई पछाडी पाई खड्का प्रथम हुदै नगद ५ हजार र प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नुभयो । त्यसै प्रतियोगितामा गण्डकी बोर्डड स्कूलकी आसूतीष ढुगाना द्वितिया र गण्डकीकै अशु अधिकारी तेश्रो स्थापन प्राप्त गर्नुभयो । उहाँहरुले क्रमशः ३५ सय र २५ सय रुपैयाँ सहित प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नुभयो । त्यसै प्रतियोगितामा एसोएसका सैलाता पौडेलले सान्त्वना स्थान सहित

नगद १५ सय र प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नुभयो । प्रतियोगिताका विजेता विद्यार्थीलाई पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुड, पोखरा प्रज्ञा प्रतिष्ठानका कुलपति पदमराज ढाकाल, महानगरका प्रवक्ता धनबहादुर नेपाली, महानगर शिक्षा महाशाखा प्रमुख हेमप्रसाद आचार्य लगायतले पुरस्कार वितरण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले साहित्य विना जीवन अध्यरो हुने बताउनुभयो । उहाँले साहित्यको विद्या मध्य कविताले पत्थरलाई समेत पगाल्ने सामय्य राख्ने बताउनुभयो । उपप्रमुख गुरुडले साहित्यको आँख भयालबाट संसार चिह्नाउन सकिने

बताउदै बाल दिवसमा आयोजना गरिएको कविता प्रतियोगिता मार्फत बालअधिकारका विषयमा बालआवाजहरु मुखरीत भएको बताउनुभयो । बाल अधिकारको बारेमा महानगर प्रतिबद्ध रहेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा अभास शर्मा, शक्रमणी त्रिपाठी, लिलि अधिकारीले निर्णयको भूमिका निर्वाह गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा सहभागी विद्यालका विद्यार्थीलाई सहभागीताको प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो । महानगर बाल मञ्चका अध्यक्ष निर्देश सुवेदीको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा सञ्चालन प्रकृति अधिकारी र स्वागत कोषाध्यक्ष सविन सुनारले गरेका थिए । पोखरा, भदौ २९ ■

घटना दर्ता समयमै गर्ने उपप्रमुख गुरुडंको आग्रह

कानुनी पहिचान (नागरिकता र जन्म दर्ता) सम्बन्धमा अन्तर्क्रियात्मक छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । पोखरा महानगरपालिका न्यायिक समितिको आयोजना र महिला कानुन र विकास मञ्चको सहयोगमा आयोजित कार्यक्रममा बोल्डै पोखरा महानगरपालिकाका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले घटना दर्ता समयमै नगदाँ नागरिकहरुले समस्या भोग्नु परेको बताउदै जन्म, विवाह, मृत्यु दर्ता र नागरिकता समयमै बनाउन नागरिकलाई आग्रह गर्नुभयो । उहाले महानगरवासीलाई समयमै विवाह, जन्म, मृत्यु दर्ता गराउन सचेतना आवश्यक रहेको बताउनुभयो । ‘नागरिकहरुले समयमै घटना दर्ता नगदा० समस्या र झक्कट हुने भएकाले त्यस बारेमा जनप्रतिनिधिले सचेतान जगाउन आवश्यक छ’, उहाले भन्नुभयो ।

उहाले अहिले संसदमा पेश भएको नागरिकता विधेयकमा सिफारिस गर्ने वडा अध्यक्षलाई समेत कारबाही हुने व्यवस्था संशोधनका लागि आवाज उठाउन सुझाव समेत दिनुभयो । सिफारिस गर्ने वडा अध्यक्ष

समेत दोषी हुने कानुनी व्यवस्था विरुद्धमा आवाज बुलन्द गरेर खारेजीका गर्नुपर्छ’, उहाले भन्नुभयो ।

उहाले न्यायिक समितिमा माना चामल, ज्येष्ठ नागरिकको लालनपालन, सम्बन्ध विच्छेद लगाएका मुद्दा बढी आउने गरेको बताउदै न्यायिक समिति संवैधानिक व्यवस्था भएकाले यसको निर्णय कार्यान्वयन बाध्यकारी हुने बताउनुभयो । कार्यक्रममा अधिवक्ता सविन श्रेष्ठले जन्मदाता र

नागरिकता सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था, सजाय लगायत बारे सहजीकरण गर्नुभएको थियो ।

उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा महानगर न्यायिक समिति सदस्य किशोर बरालले स्वागत र सञ्चालन कल्पना ढकालले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा पोखरा महानगरका ३३ वटै वडाका वडा अध्यक्ष र कार्यपालिका सदस्यहरुको सहभागीता रहेको थियो ।

पोखरा, असोज १२

संविधान दिवसमा पोखरामा दीप प्रज्ञवलन

संविधान दिवसको पूर्व सन्ध्यामा पोखरा महानगरपालिकाले दीप प्रज्ञवलन गरेको छ । महानगरले पोखराको भीमसेनचोकमा दीप प्रज्ञवलन गरेको हो । पोखरा महानगरका उपप्रमुख मञ्जुदेवी गुरुडले मैनवर्ती बालेर कार्यक्रमको सुरुवात गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा बोल्डै महानगरका उपप्रमुख गुरुडले संविधान कार्यान्वयन अहिलेको आवश्यकता भएको बताउनुभयो । उहाले संविधानको मर्म र भावना अनुसार नेपाली जनताको चाहना एवं संविधानमा लिर्पोवद्ध गरिएको मौलिक हकको कार्यान्वयन गरेर अगाडि बढनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । कार्यक्रममा पोखरा महानगरका प्रवक्ता धनबहादुर नेपाली, निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत हेमप्रसाद आचार्य र महानगरका अधिकृत किरण कोइरालाले संविधान दिवसका बारिमा बोल्नुभएको थियो ।

दिवसकै अवसरमा पृथ्वीचोक र सहिदचोकमा समेत दीपावली गरिएको थियो । नेपाली जनताका प्रतिनिधिले निर्माण गरेको संविधान

२०७२ साल असोज ३ गते संविधान सभाबाट जारी भएको थियो । सरकारले असोज ३ गतेलाई संविधान दिवसका रूपमा मनाउदै आएको छ, भने सार्वजनीक विदा समेत दिएको थियो । तीन दिन सम्म विविध कार्यक्रम गरी संविधान दिवस मनाएको थियो । पोखरा, असोज २

पोखरामा अहिलेसम्म जिम्मेवारी सम्हालेका प्रधानपञ्च, उपप्रधानपञ्च, प्रमुख र उपप्रमुख तथा कार्यकारी अधिकृत र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नामावली

पोखरालाई २०१६ सालमा नगर पञ्चायत घोषणा गरिएको हो । २०५२ सालमा पोखरा उपमहानगर पालिका बन्यो र नेपालको संविधान २०७२ अनुसार मुलक संघीय शासन प्रणालमा गएपछि २०७३ सालमा पोखरा महानगरपालिका बन्यो । भूगोलिक हिसाबले देशकै ठूलो महानगरपालिका हो । २०१६ देखि अहिले सम्म पोखरा महानगरपालिकामा जिम्मेवारी सम्हालेका प्रधानपञ्च, उपप्रधानपञ्च, प्रमुख, उपप्रमुखको नामावली ।

क्रस	नाम	पद	नाम	पद	अवधि
१.	शिव ब. थापा	प्रधानपञ्च	भक्त ब. भट्टराई	उपप्रधानपञ्च	२०१६-१८
२.	नगन्द्र ब. रायमाझी	प्रधानपञ्च	अम्बर ब. कार्की	उपप्रधानपञ्च	२०१९-२४
३.	अम्बर ब. कार्की	प्रधानपञ्च	विश्वमोहन गौचन	उपप्रधानपञ्च	२०२४-२८
४.	रुद्र ब. कार्की	प्रधानपञ्च	दिलीप कु. पालिखे	उपप्रधानपञ्च	२०२८-३१
५.	दिलीप कु. पालिखे (२०३१-३२)	प्रधानपञ्च	डम्भर ब. कार्की	उपप्रधानपञ्च	२०३१-३३
६.	रमेश ब. भट्टराई (७ महिना मात्र)	प्रधानपञ्च	डम्भर ब. कार्की	उपप्रधानपञ्च	
७.	गणेश शेरचन	प्रधानपञ्च			२०३२-३८
८.	प्रसाद गुरुङ	प्रधानपञ्च	लक्ष्मण कार्की	उपप्रधानपञ्च	२०३८
९.	उत्तम पुन	प्रधानपञ्च	डम्भर ब. कार्की	उपप्रधानपञ्च	२०३९-४१
१०	सूर्यबहादुर केसी (२०४१-४६)	प्रधानपञ्च	काजीमान गुरुङ तीर्थ श्रेष्ठ	उपप्रधानपञ्च	२०४१-४२ २०४३-४६
११.	भोला थापा नेपाली कांग्रेस	प्रमुख	नरेशशंकर पालिखे नेपाली कांग्रेस	उपप्रमुख	२०४९-५४
१२.	कृष्ण ब. थापा नेकपा एमाले	प्रमुख	मान ब. गुरुङ नेकपा एमाले	उपप्रमुख	२०५४-५९
१३.	हर्क ब. गरुङ	प्रमुख	गणेश ब. भट्टराई	उपप्रमुख	२०६०
१४.	भिमसेन थापा	प्रमुख	जयलाल पुन	उपप्रमुख	२०६२
१५.	मान ब. जिसी नेकपा एमाले	प्रमुख	मञ्जुदेवी गुरुङ नेकपा एमाले	उपप्रमुख	२०७४

पोखरा उपमहानगर र महानगर हुँदा कार्यकारी अधिकृत र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको जिम्मेवारी सम्हालेकाहरूको नामावली

क्रस	नाम	पद	अवधि
१.	शिवदत्त भट्टराई	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०५९
२.	केदार ब. बोगटी	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०५९-६१
३.	दिवाकर बास्तोला	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०६१-६२
४.	सुदर्शन प्र. ढकाल	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०६२-६३
५.	सूर्यमणि पौडेल	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०६३-६४
६.	उत्तम प्र. नारायणी	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०६४-६५
७.	मदन भुजेल	प्रमुख/ कार्यकारी अधिकृत	२०६५-६६

८.	तिलक पौडेल	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६६-६७
९.	मेघनाथ कापले	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६७-६८
१०.	तिलक पौडेल	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६८-६९
११.	ज्ञानेन्द्र प्र. ढकाल	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६९
१२.	तारा व. बोगटी	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६९
१३.	झलकराम अधिकारी	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०६९-७१
१४.	महेश बराल	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०७१
१५.	उदयबहादुर राना मगर	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०७१-७२
१६.	झलकराम अधिकारी	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०७२-७३
१७.	भीमबहादुर कुँवर	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०७३
१८.	नवराज ढुगाना	प्रमुख / कार्यकारी अधिकृत	२०७३
२०.	दीर्घनारायण पौडेल	कार्यकारी अधिकृत	२०७३-७५
२१.	शेषनारायण पौडेल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७५-७६
२२.	गंगालाल सुवेदी	निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७६
२३.	वद्रीप्रसाद अधिकारी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७६
२४.	धुब्रकुमार पौखरेल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७६-७७
२५.	हेमप्रसाद आचार्य	निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७७
२६.	महेश बराल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७७ साउनदेखि

सार्वजनिक यातायात प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने खास सावधानीहरू

नाक र मुख राख्नारी ढावने
जारी नास्क लगाउनुहोस्

बसदा सिंगल सिटमा
बस्नुहोस् र अरुको सिधा
आधिलितर नफर्क्नुहोस्

पठक पठक अल्कोहलयुक्त
स्थानीयाइजरको प्रयोग गर्नुहोस्

अनावश्यक रूपमा सतहहरू नछुनुहोस्

यात्रापछि आफ्नो जनतब्य पुऱ्ये बितिकै
पहिला साबुन पानीले मिची-मिची हात
धुनुहोस् ।

पोखरा नगरपालिका स्वास्थ्य महाशारण

पोखरा महानगरपालिका गित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	क्रिसिम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १	शहरी स्वाके	पोखरा-१, बगर	कमला गौतम	९८४६२००७२६
२	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ४	शहरी स्वाके	पोखरा-४, गणेशटोल	सुजन पौडेल	९८५६००४२१०
३	फिस्टेल अस्पताल तथा रिसर्च सेन्टर	निजी अस्पताल	पोखरा-४, गैंगापाटन		०६९-५२८९९९
४	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ५	शहरी स्वाके	पोखरा-५, मालेपाटन	आशिक सुवेदी	९८५०६४७५३५
५	रिजनल हस्पीटल	निजी अस्पताल	पोखरा-५, जिरो किमी		०६९-५३३२३१
६	युनी चाइनिज एकुपेन्वर अस्पताल	बन्द भएको	पोखरा-५, जिरो किमी		
८	मेरी प्रजनन स्वास्थ्य केन्द्र	एन जि ओ	पोखरा-७, नागदुगां	नेत्रलाल भण्डारी	९८४६०२०९४७
९	शहरी स्वास्थ्य प्रबद्धन केन्द्र	शहरी स्वाप्रवर्धन केन्द्र	पोखरा-८, नयाँबजार	नवराज पौडेल	९८४६९४८२१६
११	चरक मेमोरियल अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-८, नयाँबजार		०६९-५३७७८
१२	कम्पूनिटी सपोर्ट गूर्प	एन जि ओ	पोखरा-८,		०६९-५३१९०३
१३	मेरी स्टोप सेन्टर	एन जि ओ	पोखरा-८,		०६९-५५००५४/५५
१४	फेवा सिटि अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-८, नागदुङ्गा		०६९-५३२६८५
१५	मेट्रो सिटी अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-८, सूजना चोक		०६९-५२२६४८
१६	लेक सिटी अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-८, बगाले टोल		०६९-५३३३०३
१७	पञ्चनरसिङ्ग होम	निजी अस्पताल	पोखरा-८, न्यूरोड		९८५६०००१८५
१८	मोडेल हस्पीटल	निजी अस्पताल	पोखरा-८, न्यूरोड		०६९-५२७५४२
१९	पोखरा हस्पीटल एण्ड रिसर्च सेन्टर	निजी अस्पताल	पोखरा-८,		०६९-५२१९२४
२०	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ९	शहरी स्वाके	पोखरा-९, नयाँबजार	अन्जु शर्मा कोइराला	९८४७६५६८४४
२१	गण्डकी मेडिकल कलेज	निजी अस्पताल	पोखरा-९, पृथ्वीचोक		०६९-५३८५९५
२२	ओम अस्पताल तथा रिसर्च सेन्टर	निजी अस्पताल	पोखरा-९, महेन्द्रपुल		९८४६७५०३१०
२३	पश्चिमाञ्चल सामुदायिक अस्पताल	सामुदायिक अस्पताल	पोखरा-९, पृथ्वीचोक		०६९-५३८८८८
२४	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १०	शहरी स्वाके	पोखरा-१०, अमरसिंह	समुन्द्र के.सी	९८०५४५३०४९
२५	पार्क ल्याण्ड अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-१०		०६९-४३१३८०
२६	ग्यालेक्सी अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-१०		
२७	काहुँ स्वास्थ्य चौकी	स्वाचौ	पोखरा-११, काहुँ	दिवान श्रेष्ठ	९८५६०७८५६६
२८	कास्की सेवा अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-११		०६९-५२८१६१
२९	मनिपाल टिचिङ अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-११, फुलवारी		०६९-५२६४१६
३०	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	सरकारी अस्पताल	पोखरा-११, रामघाट	अर्जुन आचार्य	
३१	बिजौ हस्पीटल	निजी अस्पताल	पोखरा-१२,		०६९-५३८१५५
३२	एक पान	एन जि ओ	पोखरा-१२,		०६९-५२०४३६
३३	स्वाका.मलेरिया र मर्ज्ज इत्क	सरकारी संस्था	पोखरा-१२,		
३४	आर्वा विजय स्वास्थ्य चौकी	स्वाचौ	पोखरा-१३, आर्वाविजय	गिरीधारी अधिकारी	९८४६०२०३४४
३५	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १३	शहरी स्वाके	पोखरा-१३, मियापाटन	लिला गुरुङ	९८४६४६३८१७
३६	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १४	शहरी स्वाके	पोखरा-१४, मर्फेरीपाटन	सरिता थापा	९८४६९४७६३०
३७	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १५	शहरी स्वाके	पोखरा-१५, नयाँ गाँउ	कृष्ण बास्तोला	९८४६३८३६२६

३८	हरियोखर्क अस्पताल	एन जि ओ	पोखरा-१५		९८४६०३६११६
३९	मातृशिशु मित्रेरी अस्पताल	सरकारी अस्पताल	पोखरा-१६, बाटुलेवौर	दुर्गा के.सी	९८४६०४८४९९
४०	अर्मला प्रा स्वा के	प्रा.स्वा.के	पोखरा-१६, जोगिमणि	महेन्द्र गुरुङ	९८७९१४९६६३
४१	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १७	शहरी स्वा.के	पोखरा-१७, बिरैटा	निर्मला अर्याल	९८४६०९०८०५
४२	नमस्ते अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-१७		०६९-४६६४३८ ,
४३	सराउकोट स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-१८	गणेश खड्का	९८४६११२९७९
४४	सहारा अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-१८		०६९-५३९८५८
४५	लामाचौर स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-१९	श्याम सुन्दर आचार्य	९८४६०८०३३३
४६	तल्लाकोट स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-१९	टोल प्रसाद अधिकारी	९८४६६३५६७८
४७	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १९	शहरी स्वा.के	पोखरा-१९, पुरन्चौर	कमल मोहन पौडेल	९८४६०३३१५८
४८	भलाम स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२०	महेश जैशी	९८४६०४९५११
४९	मौजा स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२०	जिवन कुमार तिवारी	९८५७६३०५४२०
५०	निर्मलपोखरी स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२१	तेजाखर लम्पाल	९८४६०८५७८०
५१	कृस्ती प्रा.स्वा.के	प्रा.स्वा.के	पोखरा-२१, कृस्ति	प्रताप पौडेल	९८४६०१११५६०
५२	पोखरा स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२२	तुलसीराम बराल	९८४६०३५९३८
५३	भदौरे स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२३	लाल बहादुर थापा	९८४७५७५७२१८
५४	चापाकोट स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२३	हरिन्द्र देवी पौडेल	९८४६१०५५०२
५५	कास्कीकोट स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२४	दिपेन्द्र कुमार रेग्मी	९८६१०८१४४३
५६	हेम्जा स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२५	कुशमराज सुवेदी	९८४६०४८५६५
५७	राखी स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२६	मधुमाया पौडेल	९८४६०३६७४६
५८	लेखनाथ सिटी अस्पताल	निजी अस्पताल	पोखरा-२६		०६९-५११६६७
५९	लेखनाथ स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२७	रीता भट्टराई बास्तोला	९८४६२८१४१३
६०	कालिका स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२८, कालिका	सन्जु शर्मा	९८४७६२३२०६
६१	माझठाना स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-२८, माझठाना	सत्पराज साँखी	९८४६२४१७४०
६२	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र २१	शहरी स्वा.के	पोखरा-२९, भण्डारढिक	बिशाल पौडेल	९८४६७७०३०७०
६३	शिशुवा अस्पताल	सरकारी अस्पताल	पोखरा-३०, शिशुवा	प्रतिभा कोइराला	९८४६०३८१७९
६४	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३०	शहरी स्वा.के	पोखरा-३०, खुदी	लिला महत	९८४६७७१३६२
६५	सरुवा तथा संक्रमक रेग अस्पताल शिशुवा	सरकारी अस्पताल	पोखरा-३०. मोहरिया		०६९-५६१३६६
६६	बेगनास स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-३१, बेगनास	बुद्धिसागर तिवारी	९८४६०१३४६७
६७	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३१, अर्चलथर	शहरी स्वा.के	पोखरा-३१, अर्चलथर	धनमाया क्षेत्री	९८४६५४३५२
६८	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३१, पचमैया	शहरी स्वा.के	पोखरा-३१, पचमैया	प्रिति गुरुङ	९८४६३८८१९६
६९	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३२, खोलाको छेउ	शहरी स्वा.के	पोखरा-३२, तल्लो गगनगौडा	मिरा बस्नेत	९८४६३४३३७४
७०	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३२, मालेपाटन	शहरी स्वा.के	पोखरा-३२, मालेपाटन	शोभा बुढाथोकी	९८४६०६१६५५
७१	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३२, गगनगौडा	शहरी स्वा.के	पोखरा-३२, दुर्गामन्दिर	अमृता अधिकारी	९८४६७५१७५२
७२	भरत पोखरी स्वास्थ्य चौकी	स्वा.चौ	पोखरा-३३, डाङागाँउ	प्रकाश पौडेल	९८४६३१९१२६
७३	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र ३३,	शहरी स्वा.के	पोखरा-३३, विरगादी	सरोज लामिछाने	९८२५१३७१७८

पोखरा महानगरपालिका अन्तर्गत दताग भएका निजी अस्पताल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	मेट्रोसिटी हस्पीटल	सृजनाचोक, पोखरा		०६९ ५२२६४८
२	फिस्टेल हस्पीटल एण्ड रिसर्च सेन्टर	पोखरा ४, गैङ्गापाटन		०६९ ५२८९९९
३	ओम अस्पताल	महेन्द्रपुल, पोखरा		
४	चरक मेमोरियल अस्पताल	पृथ्वीचोक, पोखरा	डा. ऋषिराम ढकाल	०६९ ५३२७८०
५	ए एण्ड वि. इन्टरनेशनल हस्पिटल	पोखरा २ विन्ध्यवासिनी	२०७४/२/२६	०६९ ४९२२३०
६	हाम्रो परिवर्तन नेपाल सामुदायिक अस्पत	पोखरा ३२ सोतमुहाने	नयां	
७	शुभ विहानी हस्पिटल प्रा.लि.	पोखरा ९ पुरानोबसपार्क	डा.ढाका कुमार श्रेष्ठ	९८५६० २२९००
८	जिनो हस्पिटल प्रा.लि.	पोखरा ९ हरिचोक	नयां	०६९ ५३४९९६
९	लेकसिटी हस्पिटल एण्ड क्रिटीकल कयेर	पोखरा ८ कास्की	टुकलाल नेपाली	
१०	पोखरा हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.	ईन्च्चोक, पोखरा	२०७४/०४/०२	९८५६० २९४३०
११	अन्नपुर्ण बाल तथा महिला अस्पताल	पोखरा १० शिवचोक	हिरामणी न्यौपाने	०६९ ५२७७७४
१२	बि.जि. हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.	बि.जि.चोक १२ पोखरा	पुजन शर्मा	०६९ ५३८९७६
१३	कास्की मोडेल हस्पिटल प्रा.लि.	न्यूरोड पोखरा	लुमेश्वर आचार्य	९८४६८५९३५०
१४	लेखनाथ सिटी हस्पिटल प्रा.लि.	पोखरा २६ बुढीबजार	सुजन रानाभाट	९८५१२ ३९८६६,
१५	स्वाकन इन्टरनेशनल हस्पिटल	पोखरा		
१६	नमस्ते हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.	पोखरा १७ विरोटा	दिपकराम सुवेदी	९८५६० २२१५५
१७	कान्तिपुर ईमिटिव्यूट अफ हेल्थ साईन्स	पोखरा ८ कास्की	सिता श्रेष्ठ	०६९ ५३८३६४
१८	माछापुच्छे हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर	पोखरा २७ तालचोक	पुष्पमणी भण्डारी	
१९	ओम हस्पिटल प्रा.लि.	महेन्द्रपुल, पोखरा	ओम प्रकाश गुरुङ	०६९ ५३४५६६
२०	ग्यालेक्सी हस्पिटल प्रा.लि.	पोखरा १० बुद्धचोक	दिपेन थापा	९८५११ २३१९७

पोखरा महानगरपालिका अन्तर्गत दर्ता भएका पोलिक्लिनिक

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	निरू पोलिक्लिनिक प्रा.लि.	रत्नचोक, पोखरा		९८५६० ३५६०१
२	ममता पोलिक्लिनिक प्रा.लि.	पोखरा ३० शिशुवा	महेन्द्र प्र. सिंहेल	०६९ ५६१०४२
३	युसिका पोलिक्लिनिक प्रा.लि.	पोखरा ३३ बागमारा	कविता शर्मा	९८५६० २१४१०
४	हिमालय पोलिक्लिनिक एण्ड डाईगोनोस्टिक	पोखरा ४ प्रस्याउ	सन्जिव गुभाजु	०६९ ४९९५४१
५	एडभान्सड् पोलिक्लिनिक	न्यूरोड, पोखरा	सुदिप गुरुङ	०६९ ५२२९८४
६	एडभान्सड् पोलिक्लिनिक	पोखरा ९ नयांबजार		०६९ ५२५२३७
७	आरोग्य पोलिक्लिनिक	पोखरा ७ मासवार	अर्जुन भट्टराई	९८५६० २६०५१

अंग्रेजीभाषाको सिफारिसमा एकरूपता

नेपालको संविधान अनुसार संघीय शासन प्रणाली लागू भएपछि संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहका सरकार निर्माण भएका छन् । जनतालाई चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शी ढंगबाट छिटो छरितो रूपमा सेवा दिनु तीन वटे सरकारको दायित्व र जिम्मेवारी हुन्छ । तीन तहका सरकार मध्ये स्थानीय तह जनताको नजिकको सरकार हो ।

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय सरकारको २२ वटा एकल अधिकार सूची र अनुसूची ९ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको १५ वटा साभा अधिकार सूचीको व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र वृहत रहेको परिप्रेक्ष्यमा स्थानीय तहबाट सेवा प्रदान गर्दा जनतालाई विभिन्न प्रकारका सिफारिसहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । जसमा नेपाली र अंग्रेजी दुबै भाषाका सिफारिसहरू पर्दछन् ।

पोखरा महानगरपालिकाका समग्र गतिविधि समावेश गरिने मुख्यपत्र पोखरा दर्पणको यस अंकमा हामीले अन्य गतिविधि, काम कारबाहीका अतिरिक्त पोखरा महानगरपालिकाको सेवा प्रवाहमा युग्मस्तर सुधारको दृष्टि राखी तयार गरिएको अंग्रेजी भाषामा गरिने विविध सिफारिसहरू समावेश गर्ने प्रयास गरेका छौं ।

महानगरपालिकाको सेवा प्रवाहको प्रमुख अंगको रूपमा वडा कार्यालयहरू क्रियाशील रहेका छन् । मुख्यतः जनप्रतिनिधिहरूले दिने सिफारिसहरू तयार गर्ने कार्यमा भने वडामा खटिएका कर्मचारीहरू नै संलग्न हुनु पर्दछ । जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको सामूहिक टिममा पनि कठिपय अवस्थामा केही विषयहरूमा दक्षताको अभाव हुन्न पुग्दछ । अंग्रेजी भाषामा सेवाग्राहीहरूलाई प्रदान गरिने सेवा त्यसको ऐटा उदाहरण हो ।

भाषीक दक्षताको अभावमा कैयौं सिफारिसहरू कमसल लेखाइ तथा व्याकरणको असुद्धताको मारमा पर्न तथा कैयौं अवस्थामा अस्पष्ट र फरक अर्थ लाग्ने गरी तयार भएको महानगरपालिकाको तर्फबाट गरिएको अध्ययनको ऋममा देखिन आएको छ । यसलाई सुधार गर्न विशेषज्ञको मद्दत लिई ज्यादा प्रचलनमा रहेका सिफारिसहरूको अंग्रेजी रूपान्तरण गरी टेम्पलेट तयार गरिएको छ र वडा कार्यालयले व्यक्तिको विवरण मात्र परिमार्जन गरी त्यस्ता सिफारिस जारी गर्न सक्ने बनाइएको छ ।

परिमार्जित सिफारिसहरूको कारणले पोखरा महानगरपालिकाको अंग्रेजी भाषामा प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तर बढ्ने तथा सेवाग्राही वर्गले स्वदेश तथा विदेशमा समस्या तथा हैरानीबाट थोरै भएपनि राहत पाउने आशा एवं विश्वास लिएको छौं । यसबाट पोखरा महानगरपालिका मात्र नभई ७ सय ५३ वटा स्थानीय तहहरूलाई नै सहयोग पुग्ने हाम्रो विश्वास छ ।

यस सिफारिसका ढाँचाहरू संकलन तथा तयार गर्न सहयोग गर्नुहुने पोखरा महानगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै संलग्न सिफारिसहरूलाई अन्तिम रूप दिनका सहयोग गर्नुहुने श्री वामनकुमार घिमिरेलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । स्थानीय तहबाट प्रदान गरिने सिफारिसहरूको सरलीकरणका साथै एकरूपता त्याउन गरिएको प्रयासमा प्राप्त हुने सुभावहरू सहर्ष स्वीकार गरिनेछ । आम नगरवासी तथा सेवाग्राहीको जानकारीको लागि ती सिफारिसहरू यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

- महेश बराल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

March 12, 2021

Verification of father's surname

To Whom It May Concern

The observation of Citizenship Certificate and Passport from **Mr./Ms./Mrs.**

ABC; a permanent resident of ward no. 00, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; shows some conflicting information. His Birth Certificate bears his father's name as **PQR** but the passport notes **MNO**. This is to certify that after the supervision of the necessary supplementary documents, we have discovered that **PQR** and **MNO** refer to the same person.

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of Mother's Surname

To whom it may concern

Through the documents submitted to the office, we verify that **Mr. XYZ, son of Mr. ABC and Mrs. PQR**, permanent residents of ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; bears some conflicting information in his documents. His mother's surname appears to be **Rai** in some of his documents whereas the Citizenship Certificate notes **Tamang Rai**.

This is to verify that, though comes with different surnames, the person detailed is the same. Please feel free to contact us for further details.

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of Name

To Whom It May Concern

It has been identified that Mr. ABCD; an inhabitant of ward no. 08, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; bears different surnames in his documents. His academic certificate notes Mr. ABcD whereas his Passport No. 12003456 issued by MOA, Department of Passport writes Mr. ABCD.

Through the close observation of the required documents, it is verified that the above-mentioned names refer to the same person.

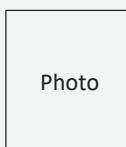
Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

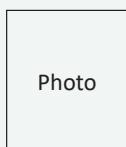
Certificate of Relationship/spouse/parents

To Whom It May Concern

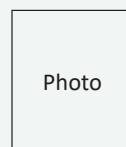
Based on the documents submitted to the office, we verify that **Mr./Ms./Mrs. XYZ**; a permanent resident of ward no. 00, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; bears the following relationships with the people mentioned. The certificate is issued according to the Chapter 3, Section 12, Sub-Section 2, Clause E-1 of Local Government Operation Act, 2074 B.S.(2017 A.D.).

Mr./Mrs.XYZ
(Applicant)

Mr./Mrs. _____
(Applicant's husband/wife)

Mrs./Mr. _____
(Applicant's Mother/"ather")

Applicant's thumb-print

Right	Left

Applicant's signature:

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of family-relationship
To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, this is to certify that **Mr. ABC**; an inhabitant of **ward no. 03, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal**; maintains the following relationship with the people detailed below. This verification has been made according to the Chapter 3, Section 12, Sub-Section 2, Clause E-1 of Local Government Operation Act, 2074 B.S.(2017 A.D.).

S. No.	"ull Name	Address	Relationship
1.	ABC	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Applicant
2.	DE"	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Wife
3.	GHI	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Son
4.	JKL	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Son
5.	MNO	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Son
6.	PQR	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Daughter-in-law
7.	STU	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Daughter-in-law
8.	XYZ	Ward no. 03, Pokhara Metropolitan City	Daughter-in-law

ABC Applicant DE" Applicant's wife GHI Applicant's son JKL Applicant's son MNO

Applicant's signature
Applicant's Thumb-Print

PQR

STU

Right	Left
XYZ	

Applicant's Daughter-in-law Applicant's Daughter-in-law Applicant's Daughter-in-law

Signature
Name

Chairperson
(Mobile) (Office)

Certificate of Guardianship

March 12, 2021

To Whom It May Concern

As per the submission of required documents, it is certified that in absence of his/her parents, Mr./Ms. XYZ; a permanent resident of ward no. 12, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; has been taken care of by his/her grandfather Mr. ABC and grandmother Mrs. PQR since March 15, 2018.

Signature
Name
Chairperson
(Mobile) (Office)

March 12, 2021

Certificate of Being Unmarried

To Whom It May Concern

Through the required documents submitted to the office, we verify that Mr./Ms.**XYZ**; grandson/granddaughter of Mr.**ABC** and son/daughter of Mr.**PQR** and Mrs.**MNO**, permanent residents of ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; has been unmarried till date.

Applicant's Thumb-print

Right	Left

Mr./Ms.**XYZ**

Signature of the applicant:

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 21, 2021

Certification of Marital Status(Proof)

To Whom It May Concern

This is to certify that **Ms. ABC**; daughter of Mr. PQR and Mrs. XYZ residing in ward no. 07, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; is unmarried till date. It has been certified as per her self-declaration and the witnesses at the ward level.

Applicant's Thumb-print

Right	Left

ABC (Applicant)

Applicant's signature

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of Occupation (Applicant)

To Whom It May Concern

This letter certifies that **Mr. ABC**; a permanent resident of ward no. 00, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; is a farmer. Our public survey and the field observation discovered that he has been involved in production of vegetables (asparagus, mushroom, beans etc.), fruit farm (kiwi, litchi, and oranges) and animal husbandry (buffaloes, cows, and goats).

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Certification of Occupation

To Whom It May Concern

As per the submission of required documents, this is to certify that **Mr.XYZ**, father of applicant **Mr./Mrs. PQR**; an inhabitant of ward no. 18, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province Nepal; is a businessman who runs 'Rihan'ancy Stores' in our ward. He holds license no. 12345 from Pokhara Metropolitan City Office for his above-mentioned business.

Signature

Name

Chairperson

____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of Occupation(other ward)

To Whom It May Concern

This is to certify that Mrs.**ABC**; mother of Ms.**XYZ**, and a permanent resident of ward no. **00**, Lalitpur Metropolitan City, Lalitpur, Bagmati Province, Nepal; owns in a business (**Sano Copy Udyog**) in our ward. This certificate has been issued after the supervision and the inspection of related documents.

Signature
Name
Chairperson
 (Mobile) (Office)

March 12, 2021

Certification of Tax Clearance

To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, it is to certify that Mrs.**XYZ**; wife of applicant Mr.**ABC** and permanent resident of ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; has been running a business entitled 'PQR Enterprises' in our ward and duly paying all the concerned taxes as per the rules and regulations of Local Government Operation Act, 2074 B.S. (**2017 A.D.**). Our observation shows that she owes us no dues till date.

Signature
Name
Chairperson
 (Mobile) (Office)

March 12, 2021

Certification of Tax Clearance

To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, it is to certify that Mr./Mrs./Ms.**XYZ**; son/daughter of Mr.**ABC** and Mrs.**PQR** and a permanent resident of ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; has been duly paying the taxes as per the rules and regulations of Local Government Operation Act, 2074 B.S. (**2017 A.D.**). Our observation shows that he/she owes us no dues till date.

Signature

Name

Chairperson

_____(Mobile) _____(Office)

March 12, 2021

Certification of Tax Clearance

To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, it is to certify that Mr./Ms./Mrs.**XYZ**(applicant), Mr.**ABC** ("ather), Mrs.**PQR**(Mother) , Mr.**MNO**(Uncle); permanent residents of ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; have been duly paying the rental, garbage, business and other forms of taxes levied as per the rules and regulations of Local Government Conduct Act, 2074 B.S. (**2017 A.D.**). Our observation shows that they owe us no dues till date.

Signature

Name

Chairperson

_____(Mobile) _____(Office)

March 12, 2021

Tax Clearance Certificate

To Whom It May Concern

As per the submission of required documents given for the application, this is to certify that Mr. ABC;father of applicant Ms. PQRanda permanent resident of **ward no. 06, Aandhikhola Rural Municipality, Syangja, Nepal**; has paid all forms of taxes until the fiscal year 2077/078 B.S.(2020/21 A.D.)for his business 'Dhakal Restaurant' being operated in our ward.

Signature
Name
Chairperson
 (Mobile) (Office)

March 12, 2021

Tax Clearance Certificate(Same ward)

To Whom It May Concern

As per the submission of required documents given for the application, this is to certify that Mrs. ABC;mother of applicant Ms. PQR anda permanent resident of ward no. 08, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; has paid all forms of taxes until the fiscal year 2077/078 B.S.(2020/21 A.D.) for her business through 'Bharyang Restaurant' being run in our ward.

Signature
Name
Chairperson
 (Mobile) (Office)

March 22, 2021

Certification of Income Source
To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, this is to certify that Mr. ABC; an inhabitant of ward no. 18, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; possessed the following income details from respective heads in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21 A.D.). It is issued only for abroad purpose.

S. No.	Source	Annual Income (In NPR.)
1.	Agricultural Products (from plot no. 969, 819, 771, 1809, 1806 located at ward no. 18, Pokhara)	7,00,000.00
2.	Land at lease (Plot No. 1123, 1125, 211, 212, 800, 1124, 1126, 208, 209, 4368, & 9249 located at ward no. 18, Pokhara)	6,00,000.00
Total		13,00,000.00
In words: Thirteen lakh only.		

Total NPR. 13,00,000.00 is equivalent to US \$ 12,834.44

Current Exchange Rate NPR. 101.29 = US \$ 1.

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 22, 2021

Certification of Income Source
To Whom It May Concern

As per submission of required documents, this is to certify that Mr. XYZ; a permanent resident of ward no. 05, Jhin Rural Municipality, Myagdi, Gandaki Province, Nepal; maintained the following source of income in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21 A.D.). It is issued only for abroad purpose.

S. No.	Source	Annual Income (In NPR.)
1.	Business ('Riyajshopping Center' located at ward no. 08, Pokhara)	18,30,476.75
Total		18,30,476.75
In words : Eighteen lakh thirty thousand four hundred seventy-six and paisa seventy-five only.		

Total NPR. 18,30,476.75 is equivalent to AUS \$ 23,443.61.

Current Exchange Rate NPR. 78.08 = AUS \$ 1.

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 23, 2021

Verification of Annual Income
To Whom It May Concern

As per the submission of required documents, this is to certify that **Mr. ABC**; father of applicant Mr. XYZ and an inhabitant of ward no. 06, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; maintained the following source of annual income in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21 A.D.). It is issued only for abroad purpose.

S. No.	Source	Plot No.	Area	Annual Income (In NPR.)
1.	Agriculture Products (Litchi, Guava, Mushroom etc. from the plots located at ward 06, Pokhara)	23,219, 227	156.00 Sq. m., 2672.40 sq. m., and 519 sq. m.	5,00,000.00
Total				5,00,000.00
In words :five lakh only.				

Total NPR. 5,00,000.00 equivalent € 4,588.42..

Current Exchange Rate NPR. 108.97 = € 1.

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Certification of Income Source
To Whom It May Concern

As per the submission of required documents, this is to certify that **Mr. ABC**; father of applicant Ms. XYZ and a permanent resident of ward no. 00, Madi Rural Municipality, Kaski, Gandaki Province, Nepal; maintained the following income in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21 A.D.). It is issued only for the abroad purposes.

S. No.	Source	Annual Income (In NPR.)
1.	Business ('Riyaj Clothing Stores' located at ward no. 6, Pokhara)	21,34,522.97
Total		21,34,522.97
In words: Twenty one lakh thirty four thousand five hundred twenty two and paisa ninety seven only.		

Total NPR. 21,34,522.97 equivalent to US \$ 20,449.54.

(Current Exchange Rate NPR. 104.38 = US \$ 1.)

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of Annual Income
To Whom It May Concern

This is to certify that Mr./Ms. **PQR** is a son/daughter of Mr.**XYZ** and Mrs.**ABC**; permanent residents of ward no.**00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal. After the supervision, we have discovered that his/her parents had the following sources of income from respective heads in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21 A.D.). It is issued only for the abroad purposes.

S.No.	Source	Beneficiary	Annual Income (in NPR.)
1.	Rent (R.C.C. house made on plot no. 123 at ward no. 00, Pokhara)	Mr. XYZ (father)	3,60,000
2.	Agricultural Production(goat, cow, honeybee, carrot, cauliflower, cucumber , etc.) in plot no. 123, 234, 345, 456 located at ward no. 00, Pokhara	Mrs. ABC (Mother)	6,00,000
Total:			9,60,000
In words: Total Nepalese Rupees Nine lakh sixty thousand only			

Total NPR. 9,60,000 equivalent to US \$ 8,000.00.

(Current Exchange Rate NPR. 120 = US \$ 1.)

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Verification of annual income
To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents,it is to verify that Mr.**ABC** and Mrs.**PQR**; father and mother of Mr.**DE**“ and permanent residents of ward no. 07, HetaudaSub-Metropolitan City, Makwanpur, Bagmati Province, Nepal; made the below-detailed income in last two fiscal years. It is issued only for abroad purpose.

S.No.	Source	Owner	Annual income of 2076/2077 B.S. (2019/2020 A.D.) in NPR.	Annual income of 2077/2078 B.S. (2020/2021 A.D.) in NPR.
1.	Business (Bhattacharai Solar Energy Ltd. located at ward no. 08, Pokhara)	ABC	13,75,763.50	18,40,762.13
2.	Business (Saru Mushroom Suppliers located at ward no. 08, Pokhara)	PQR	10,20,000.00	12,20,234.50
Total income in NPR.		23,95,763.50	30,60,996.63	
Total income in CAD		25,998.51	32,345.62	

Current Exchange Rate NPR.92.15 =CAD 1. (Source: Nepal Rastra Bank, Exchange rate on March 11, 2021)

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 23, 2021

Annual Income Certificate
To Whom It May Concern

This is to certify that **Mr. ABC**; father of applicant **Mr. XYZ** and permanent resident of ward no. 17, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; possessed the following source of income in last three fiscal years.

S. No.	Source	Annual Income of 2014 A.D. (2070/071 B.S.) (In NPR.)	Annual Income of 2015 A.D. (2071/072 B.S.) (In NPR.)	Annual Income of 2016 A.D. (2072/073 B.S.) (In NPR.)
1.	Business ('GautamSuppliers', located at ward no. 17, Pokhara)	2,133,450.00	2,254,000.00	2,363,550.00
	Total income in NPR.	2,133,450.00	2,254,000.00	2,363,550.00
	Total income equivalent to US \$	20,575.27	21,737.87	22,794.39

Current Exchange Rate: NPR. 103.69 = US \$ 1. (Source: Nepal Rastra Bank, Exchange rate on March 22, 2021)

Signature
Name
Chairperson
____ (Mobile) ____ (Office)

March 12, 2021

Verification of Date of Birth
To Whom It May Concern

This is to certify that the birth of Mr. ABC was not registered at Local Registrar's Office at the time of his birth. A letter of birth certification was issued by the Office to him when he applied for it with the required documents on March 10, 2012. He presented the Office the Citizenship Certificate as the evidence of identification based on which it was recorded that he is the/a son of Mr. XYZ and Mrs. PQR; permanent residents of ward no. 00, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; and was born on May 12, 1980.

Signature
Name
Chairperson
____ (Mobile) ____ (Office)

March 12, 2021

Verification of permanent address

To Whom It May Concern

The permanent address of Mr./Ms./Mrs.**XYZ** seems different and thus misleading in his/her different documents. However, it is to ascertain that they are correct if they adhere to the given changes made by the Government of Nepal in the below-mentioned dates.

The Government of Nepal converted ward no. **00**, **ABC** Village Development Committee(V.D.C.), Kaski, Nepal into ward no.**00**, Pokhara Sub-metropolitan City , Kaski, Nepal in 2071/08/16 B.S. (December 2, 2014 A.D.). It was changed to ward no. **00**, Pokhara-Lekhnath Metropolitan City, Kaski, Province No. 4, Nepal on 2073/11/27 B.S. (March 10, 2017A.D.). It was later renamed ward no. **33**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal on 2075/05/25 B.S. (September 10, 2018 A.D.). Therefore, the current permanent address of Mr./Ms./Mrs.**XYZ** is ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal.

Signature
Name
Chairperson
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

Recommendation for the scholarship scheme

To Whom It May Concern

As per the recommendation the ward office, ward no. **00**, Pokhara Metropolitan City, this is to certify that Mr. **XYZ;son** of Mr. **PQR**- an inhabitant of ward no. **00** , PokharaMetropolitian City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; is a regular student of **College of Natural Resource Management-Madichaur, Rolpa**. His family's annual income is below NPR. **2,00,000.00**. So, we would like to recommend him for the **Golden Jubilee Scholarship Scheme-2020/21** provided by **the Embassy of India, Nepal**.

Signature
Name
Mayor
____(Mobile) ____(Office)

March 12, 2021

To Whom It May Concern

This is to state that the following Nepalese female cyclists from our Metropolitan City are on a World Bicycle Tour with the themes: 'World Peace & "aternity", 'Collective Actions against Climate Change' and 'Living the Examples: Instilling Power in Women'.

1. Ms. ABC (Nepalese Passport No. 12000851), wardno. 07, Pokhara
2. Ms. DE (Nepalese Passport No. 10709823), wardno. 19, Pokhara
3. Ms. MNO (Nepalese Passport No. 10830123), ward no. 25, Pokhara
4. Ms. PQR (Nepalese Passport No. 12000234), wardno. 07, Pokhara
5. Ms. XYZ (Nepalese Passport No. 11811234), wardno. 25, Pokhara
6. Ms. KLM (Nepalese Passport No. 11942345), wardno. 15, Pokhara

Any needful cooperation from the concerned authorities regarding visas & immigration would be highly appreciated.

We wish them a success in this noble endeavor.

Signature

Name

Chief Administrative Officer

_____(Mobile) _____(Office)

March 12, 2021

Mr. XYZ

Designation/Post

Office Detailed Address

Country
Dear Sir,

It is a great pleasure to learn that you are going to organize '**ABC**' training course for November 20-28, 2018. We heartily recommend Mr. **XYZ**, who has been working continuously as a Civil Engineer in Engineering Department of this office since 2004 A.D., as our representative for the auspicious event.

Our record shows that Mr. **XYZ's Surname** receives NPR. 44,444.00 as monthly salary. We strongly believe that the skills and the strategies the training imparts him will be instrumental guidelines to better shape our institutional undertakings.

Regards,

Signature

Name

Chief Administrative Officer

_____(Mobile) _____(Office)

26th June, 2021

Certification of Income Source(family)

To Whom It May Concern

As per the submission of the required documents, this is to certify that **Mr. ABC**, **Mrs. DE**, and **Mr. GHI**; who maintain the below-mentioned relation to applicant Ms. PQR and live in ward no. 11, Pokhara Metropolitan City, Kaski, Gandaki Province, Nepal; possessed the following source of income from respective heads in the fiscal year 2077/78 B.S. (2020/21A.D.). It is issued only for abroad purpose.

S.No.	Source	Owner's Name	Relation	Annual Income (In NPR.)
1.	Rent (R.C.C. house made on plot no. 1234 at ward no. 11, Pokhara)	Mr. ABC	"ather	3,50,000.00
2	XYZ Grocery Stores (Operated in House number 123 in ward no. 11, Pokhara)	Mr. ABC	"ather	2,60,000.00
3	Maina Suppliers (Operated in House number 122 in ward no. 11, Pokhara)	Mr. GHI	Brother	3,20,000.00
4.	Agricultural Production(goat, cow, honeybee, carrot, cauliflower, cucumber , etc.) in plot no. 123, 234, 345, 456 located at ward no. 11, Pokhara	Mrs. DE"	Mother	5,00,000.00
5.	Juneli Beauty Parlour (Operated in House number 122 in ward no. 11, Pokhara)	Ms. PQR	"ather	2,40,220.00
Total				16,70,220.00
In Words : Sixteen lakh seventy thousand two hundred and twenty only				

Total NPR.16,70,220.00 is equivalent to US \$ 00,000.00. Current Exchange Rate
NPR. 101.04 = US \$ 1.

Signature
Name
Chairperson
_____(Mobile) _____(Office)

सल्लाह, सुभावका लागि :
सविना गौतम
अधिकृतस्तर साताँ तह

इमेल : anibasgtm@gmail.com, prasandep.203@gmail.com

पोखरा महानगरपालिकाको

नगरबासीमा अनुरोध

- विश्वमा महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस संक्रमणको जोखिमबाट आफू पनि बचौं, अरुलाई बचाऊँ । कोरोनाको दोस्रो लहर फैलिरहेकाले सबै जनाले सकेसम्म स्वास्थ्य सुरक्षाका मापदण्डलाई पूर्ण रूपमा पालना गरौँ । भौतिक दूरी कायम गरौँ । संक्रमण हुनबाट बचौं ।
- ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, दीर्घरोगी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरु कोरोनाबाट अभ बढी जोखिममा रहेकाले उहाँहरुको स्वास्थ्यप्रति सचेत रहौँ र हेरविचारमा ध्यान दिअँ ।
- अत्यावश्यक काम बाहेक घरबाहिर नजाउँ, सुरक्षित रूपमा घरमा नै बसौँ । अत्यावश्यक काममा घरबाहिर निस्कदा अनिवार्य मास्क प्रयोग गरौँ । भीडभाड नगरौँ । सामाजिक दूरी कायम गरौँ ।
- संक्रमणबाट जोगिन नियमित रूपमा साबुन पानीले हात धोओ तथा गुणस्तरीय सेनिटाइजर प्रयोग गरौँ ।
- उच्च ज्वरो, सुख्खा खोकी, सास फेर्न गाहो भएमा, छातीमा समस्या हुने जस्ता संक्रमणको लक्षण देखापरेमा नजिकैको स्वास्थ्य संस्था तथा पोखरा महानगरपालिकाको स्वास्थ्य महाशाखामा सम्पर्क गरौँ ।

**पोखरा महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
न्युरोड पोखरा**

पोखरा महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
न्यूरोड, पोखरा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

info@pokharamun.gov.np

www.pokharamun.gov.np

www.facebook.com/pokharamun